

SLUŽBENE VIJESTI
HRVATSKE BISKUPSKKE
KONFERENCIJE

BROJ 1 (37)

GODIŠTE XXIV.

ZAGREB, 2025.

SADRŽAJ

PREMINUĆE PAPE FRANJE I IZBOR PAPE LAVA XIV.

Preminuo papa Franjo.....	3
Sprovod pape Franje.....	3
Lav XIV. izabran za papu.....	4
Životopis pape Lava XIV.....	5

PORUKE • IZJAVE • PISMA

Poruka svetoga oca Franje za 33. svjetski dan bolesnika.....	6
Poruka svetoga oca Franje za korizmu 2025. godine.....	7
Poruka svetoga oca Franje za 59. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija.....	9
Poruka svetoga oca Franje za 62. svjetski dan molitve za zvanja.....	11
Poruka Vijeća HBK-a za život i obitelj za Dan života 2025. godine.....	12
Poruka predsjednika Vijeća HBK-a za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života i predsjednice Hrvatske redovničke konferencije za Dan posvećenoga života 2025. godine.....	14
Poslanica predsjednika Hrvatskog Caritasa za 19. tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u BiH.....	16
Izjava Vijeća biskupskih konferencija Europske unije – COMECE.....	18
Zajednička izjava Europske konferencije komisijâ za pravdu i mir iz Albanije, Belgije (Flandrija), Belgije (Valonija), Hrvatske, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga, Portugala, Španjolske, Švedske, Švicarske i Ukrajine.....	19

PRIOPĆENJA

Priopćenje s Izvanrednog zasjedanja Sabora HBK-a.....	23
Priopćenje sa 27. zajedničkog zasjedanja HBK-a i BK BiH.....	24
Priopćenje sa 70. zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije.....	25
Priopćenje s Izvanrednog zasjedanja Sabora HBK-a.....	26
Susret Stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije s biskupima u miru.....	27
Priopćenje o događanjima uz Dan života i Svjetski dan braka 2025.....	27
Priopćenje s <i>team buildinga</i> i sjednice Odbora HBK-a za mlade.....	28
Priopćenje sa sjednice Vijeća HBK-a za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života.....	28
Priopćenje sa sjednice Upravnog vijeća Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve.....	29
Priopćenje sa sjednice Vijeća HBK-a za sjemeništa i duhovna zvanja.....	30
Priopćenje sa sastanka Odbora HBK-a za mlade.....	30
Priopćenje s godišnje sjednice Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu.....	31
Priopćenje sa sastanka nad/biskupijskih povjerenika za život, brak i obitelj te sjednice Vijeća HBK-a za život i obitelj.....	31

IZDAJE

HRVATSKA BISKUPSKA
KONFERENCIJA

Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 001

e-mail: info@hbk.hr

UREDNIK

KRUNOSLAV NOVAK

GRAFIČKA PRIPREMA

SINIŠA KOLAR, HILP

TISAK

DENONA, ZAGREB

ISSN 1332-2354

IMENOVANJA

Vlč. Krunoslav Novak ponovno izabran za generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije.....	33
Vlč. Ilija Dogan izabran za zamjenika generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije.....	33

VIJESTI

Biskup Mrzljak u sjedištu HBK-a slavio misu za mir u Ukrajini i Svetoj zemlji.....	34
Konferencija europskih komisija <i>Iustitia et pax</i> u Splitu.....	35
Nadbiskup Tomo Vukšić predvodio misno slavlje u Žepču u sklopu Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH.....	36
Simpozij <i>Počeci kraljevstva. Splitski crkveni sabori, Tomislav i njegovo doba o 1100. obljetnici</i>	37

PREMINUĆE PAPE FRANJE I IZBOR PAPE LAVA XIV.

PREMINUO PAPA FRANJO

Papa Franjo preminuo je na Uskrsni ponedjeljak 21. travnja 2025., u 89. godini života, u svojoj rezidenciji u Domu svete Marte u Vatikanu. U 9.45 sati, kardinal Kevin Farrell, kamerlengo Apostolske komore, objavio je smrt pape Franje iz Doma svete Marte:

»Predraga braćo i sestre, s dubokom žalošću moram objaviti smrt našega svetog oca Franje. Jutros u 7.35 sati rimski biskup Franjo vratio se u Očev dom. Sav je svoj život posvetio služenju Gospodinu i njegovoj Crkvi. Učio nas je kako vjerno, hrabro i univerzalnom ljubavlju živjeti evanđeoske vrjednove, osobito u korist najsiromašnijih i marginaliziranih. S neizmjernom zahvalnošću za njegov primjer pravog učenika Gospodina

Isusa, povjeravamo dušu pape Franje beskrajnoj milosrdnoj ljubavi Jedinog i Trojedinog Boga.«

Papa je u petak 14. veljače 2025. godine primljen u Polikliniku *Agostino Gemelli* nakon što je nekoliko dana patio od bronhitisa. Zdravstveno stanje pape Franje postupno se pogoršavalo, a liječnici su mu u utorak 18. veljače dijagnosticirali obostranu upalu pluća. Nakon 38 dana provedenih u bolnici, Papa se vratio u svoju vatikansku rezidenciju u Domu svete Marte kako bi nastavio oporavak. Posljednji put se pojavio u javnosti na Uskrs u Loži blagoslova bazilike svetoga Petra odakle je uputio čestitku i poruku *Urbi et orbi*, koju je pročitao mons. Diego Ravelli.

SPROVOD PAPE FRANJE

Dekan kardinalskog zbora kardinal Giovanni Battista Re predvodio je sprovodnu misu za papu Franju u zajedništvu brojnih kardinala, patrijarha, nadbiskupa, biskupa i svećenika u subotu 26. travnja 2025. na Trgu sv. Petra u Vatikanu. Među mnoštvom koje je došlo ispratiti papu Franju bilo je i 55 predsjednika, 12 vladajućih monarha i 130 službenih delegacija. Među njima, bili su predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković te predsjednik SAD-a Donald Trump, francuski predsjednik Emmanuel Macron, njemački kancelar Olaf Scholz i predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski.

Kardinal Re u homiliji je podsjetio na mnoge ključne trenutke pontifikata pape Franje, koji je unatoč svojim fizičkim poteškoćama ostao blizak ljudima do posljednjeg trenutka svojega života. »Ljudska egzistencija

ne završava u grobu, već se nastavlja u Očevoj kući – u životu sreće koji ne poznaje zalaz. Ta vjera daje utjehu i nadu, uvjerenje da smrt nije kraj nego ulazak u vječni život u Božjoj prisutnosti«, rekao je kardinal Re.

Posebno je naglasio Papinu bliskost prema najpočetijima, osobito prema onima koji su odbačeni i marginalizirani. »Papa Franjo je želio biti blizak svima, s izraženom pažnjom prema onima u poteškoćama, ne sebično se darujući osobito za posljednje, odbačene i marginalizirane. Njegovo je pastoralno vodstvo uvijek bilo obilježeno dubljim suosjećanjem i razumijevanjem za svakoga čovjeka, neovisno o njegovoj situaciji ili pozadini«, istaknuo je kardinal.

Kardinal Re također je podsjetio na ključne riječi koje su obilježile njegov pontifikat: milosrđe i radost evanđelja. »Milosrđe i radost evanđelja dvije su ključne

riječi pontifikata pape Franje. Svaki trenutak njegova života bio je svjedočanstvo te radosti, jer je vjerovao da milosrđe Božje ima moć izliječiti najdublje rane svijeta.«

Propovjednik je također izdvojio napore pape Franje u promicanju mira i dijaloga u svijetu. »Graditi mostove, a ne zidove – bio je to njegov često ponavljani poziv. Ova riječ poziva na otvorenost, dijalog i suradnju među ljudima, bez obzira na razlike, te na stvaranje zajednice koja se temelji na solidarnosti, ljubavi i poštovanju«, rekao je talijanski kardinal.

Na kraju homilije, kardinal Re pozvao je sve prisutne da nastave moliti za papu Franju, tražeći od njega da sada s neba moli za nas, putujuću Crkvu. »Dragi Franjo, sada te molimo da se moliš za nas. Neka blagosloviš Crkvu, Rim i cijeli svijet s neba, kao što si to učinio prošle nedjelje s balkona ove bazilike, u posljednjem zagrljaju sa svim Božjim narodom«, zaključio je kardinal Re, a okupljeni su odgovorili pljeskom.

Nakon mise, uslijedili su završni obredi oproštaja, nakon čega je tijelo pape Franje u procesiji ulicama grada Rima bilo preneseno u baziliku sv. Marije Velike. Pred bazilikom su ga dočekali pripadnici marginaliziranih skupina – migranti, beskućnici, zatvorenici i transrodne osobe – koji su mu odali posljednju počast.

Papa Franjo pokopan je bez prisutnosti javnosti, u jednostavnu grobnicu u podu, u bočnoj laži bazilike, između kapele *Pauline* i kapele *Sforza*. Prije samog spuštanja lijesa otpjevana su četiri psalma, uz pet zaziva. Nakon toga uslijedila je molitva *Očenaš*. Na kraju, kardinal kamerlengo Kevin Joseph Farrell, predstavnici Papinskoga doma i Ureda za liturgijska slavlja, stavili su službene pečate na lijes. Tijelo je potom položeno u grobnicu i pošćropljeno svetom vodom, dok su okupljeni pjevali marijansku antifonu *Regina caeli*. Na grobnoj ploči od ligurskog mramora uklesano je samo njegovo ime: Franciscus.

LAV XIV. IZABRAN ZA PAPU

Nakon preminuća pape Franje i njegova sprovoda, 7. svibnja 2025. godine započela je konklava za izbor novoga pape. U četvrtom krugu glasanja održanom kasno poslijepodne u četvrtak 8. svibnja 2025., za novoga papu izabran je kardinal iz SAD-a Robert Francis Prevost, koji je uzeo ime Lav XIV.

Izbor 267. rimskog biskupa okupljenom mnoštvu na Trgu svetoga Petra objavio je kardinal đakon Dominique Mamberti. On se u 19.13 sati pojavio u loži Bazilike sv. Petra te objavio na latinskom: »Annuntio vobis gaudium magnum! Habemus Papam!« (»Objavljujem vam veliku radost! Imamo papu!«)

Potom je novi papa uputio svoj prvi govor koji donosimo u cijelosti.

Mir sa svima vama.

Draga braćo i sestre,

ovo je prvi pozdrav uskrsloga Krista, Dobrog Pastira, koji je dao svoj život za Božje stado. I ja bih želio da ovaj pozdrav mira uđe u vaša srca, da dosegne vaše obitelji. Svim ljudima, gdje god bili, svim narodima, cijelome svijetu: mir s vama. To je mir uskrsloga Krista – razoružan i razoružavajući mir, ponizan i ustrajan. Dolazi od Boga. Boga koji nas voli sve – bezuvjetno.

Još uvijek u ušima čujemo onaj tihi, ali uvijek hrabri glas pape Franje, koji je blagoslivljao Rim. Papa koji je blagoslivljao Rim davao je svoj blagoslov svijetu, cijelome svijetu, toga uskrsnoga jutra. Dopustite mi da nastavim s tim

istim blagoslovom. Bog nas voli, Bog vas sve ljubi i zlo neće prevladati. Svi smo u Božjim rukama.

Zato, bez straha, ujedinjeni, ruku pod ruku s Bogom i međusobno, idemo naprijed. Mi smo Kristovi učenici. Krist ide ispred nas. Svijet treba njegovu svjetlost. Čovječanstvo ga treba kao most da bi bilo dosegnuto od Boga i njegove ljubavi.

Pomozite nam i vi, a onda i jedni drugima, da gradimo mostove – dijalogom, susretima – ujedinjujući se svi kako bismo bili jedan narod, uvijek u miru.

Hvala papi Franji.

Želim zahvaliti i svoj subraći kardinalima koji su me izabrali da budem nasljednik Petra i da zajedno s vama hodim, kao uedinjena Crkva, uvijek tražeći mir, pravdu, uvijek nastojeći raditi kao vjerni muškarci i žene Isusa Krista, bez straha, kako bismo naviještali evanđelje i bili misionari.

Sin sam svetog Augustina, augustinac, koji je rekao: »S vama sam kršćanin, a za vas biskup.« U tom smislu svi možemo zajedno hoditi prema onoj domovini koju nam je Bog pripratio.

Poseban pozdrav upućujem Crkvi u Rimu. Zajedno moramo tražiti kako biti misionarska Crkva, Crkva koja gradi mostove, koja gradi dijalog, uvijek otvorena da primi – poput ovog trga, raširenim rukama – sve, sve one koji trebaju našu ljubav, našu prisutnost, dijalog, ljubav.

(na španjolskom) I ako mi dopustite još jednu riječ – pozdrav svima, ali na poseban način mojim prijateljima

iz biskupije Chiclayo u Peruu, gdje je jedan vjeran narod bio uz svoga biskupa, dijelio svoju vjeru i dao mnogo, jako mnogo da bi ostali Crkva vjerna Isusu Kristu.

Svima vama, braćo i sestre iz Rima, Italije i cijeloga svijeta, želimo biti sinodalna Crkva – Crkva koja hodi, Crkva koja uvijek traži mir, koja uvijek traži ljubav, koja nastoji biti blizu posebno onima koji trpe.

Danas je dan molitve Blaženoj Djevici Mariji od Pompeja. Naša majka Marija uvijek želi hoditi s nama,

biti nam blizu, pomoći nam svojim zagovorom i svojom ljubavlju. Zato želim moliti zajedno s vama. Molimo zajedno za ovo novo poslanje, ali i za cijelu Crkvu, za mir u svijetu, i zazovimo ovaj poseban Marijin dar milosti – naše Majke.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom. Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike, sada i na času smrti naše. Amen.

ŽIVOTOPIS PAPE LAVA XIV.

Kardinal Robert Francis Prevost rođen je 14. rujna 1955. godine u Chicagu, u Sjedinjenim Američkim Državama. U novicijat redovnika augustinaca u provinciji Naše Gospe od Dobrog Savjeta u Saint Louisu stupio je 1977. godine, a 29. kolovoza 1981. položio je svečane zavjete. Studirao je na Katoličkom teološkom učilištu u Chicagu, gdje je diplomirao teologiju.

Kao 27-godišnjaka redovnički poglavari poslali su ga u Rim gdje je studirao kanonsko pravo na Papinskom sveučilištu svetog Tome Akvinskog (*Angelicum*). Za svećenika je zaređen 19. lipnja 1982. godine. Licencijat je primio 1984., nakon čega je poslan u misije u Chulucanas, u Piuri u Peruu, gdje je ostao od 1985. do 1986. godine.

Doktorirao je 1987. tezom *Uloga mjesnog priora u redu svetog Augustina*. Iste je godine izabran za ravnatelja za pozive i ravnatelja misija provincije augustinaca Majke Dobrog Savjeta u Olympia Fieldsu u Illinoisu. Godine 1988. poslan je u misije u Trujillo kao ravnatelj združenoga formacijskoga projekta kandidata za redovnike augustince u vikarijatima Chulucanas, Iquitos i Apurímac. Ondje je služio kao prior od 1988. do 1992. godine, ravnatelj formacije od 1988. do 1998. i nastavnik od 1992. do 1998. godine. U nadbiskupiji Trujillo bio je sudski vikar od

1989. do 1998. godine, kao i profesor kanonskog prava, patristike i moralne teologije u bogosloviji San Carlos e San Marcelo.

Za priora provincije Majke Dobrog Savjeta u Chicagu izabran je 1999. godine. Nakon dvije i pol godine, provincijski kapitul izabrao ga je za generalnog priora, a na istu službu ponovno je izabran 2007. godine. Od listopada 2013. služio je kao nastavnik i provincijalni vikar do 3. studenoga 2014., kada ga je papa Franjo imenovao apostolskim upraviteljem dijeceze Chiclayo u Peruu, istodobno ga imenovavši biskupom s naslovnim dijecezom Sufar. Za biskupa je zaređen 12. prosinca na blagdan Naše Gospe Guadalupske, u katedrali svoje dijeceze.

Služio je kao biskup Chiclaya od 26. studenoga 2015. godine. U ožujku 2018. postao je drugi dopredsjednik Biskupske konferencije Perua. Papa Franjo imenovao ga je članom Kongregacije za kler 2019. godine, a 2020. članom Kongregacije za biskupe. Dana 15. travnja 2020. Papa ga je imenovao apostolskim upraviteljem dijeceze Callao.

Papa Franjo imenovao je kardinala Prevosta 30. siječnja 2023. prefektom Dikasterija za biskupe i predsjednikom Papinske komisije za Latinsku Ameriku. Kardinalom je imenovan 30. rujna 2023. godine.

PORUKE • IZJAVE • PISMA

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 33. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

11. veljače 2025.

»Nada... ne postiđuje« (Rim 5,5) i jača nas u nevolji

Draga braćo i sestre!

Slavimo XXXIII. svjetski dan bolesnika u jubilejskoj 2025. godini, u kojoj nas Crkva poziva da postanemo »hodočasnici nade«. U tome nas prati Božja riječ koja nam putem sv. Pavla daje poruku velikog ohrabrenja: »Nada... ne postiđuje« (Rim 5,5), već, štoviše, krijepi nas i jača u nevolji.

Utješne su to riječi, ali one mogu pobuditi i neka pitanja, osobito kod onih koji pate. Na primjer: Kako ostati jaki kad nas snađu ozbiljne, iscrpljujuće bolesti koje zahtijevaju skupo liječenje koje si možda ne možemo priuštiti? Kako biti jak kada, osim vlastite patnje, gledamo i patnju naših najdražih koji se, iako su uz nas, osjećaju nemoćnim da nam pomogne? U svim tim okolnostima osjećamo potrebu za potporom većom od nas samih: trebamo Božju pomoć, njegovu milost, njegovu providnost, onu jakost koja je dar njegova Duha (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1808).

Zadržimo se, dakle, nakratko u razmišljanju o Božjoj prisutnosti u blizini onih koji pate, osobito pod tri vida koji je karakteriziraju: **susret, dar i dijeljenje**.

1. Susret. Kada Isus šalje sedamdeset i dvojicu učenika (usp. Lk 10,1-9), potiče ih da govore bolesnicima: »Približilo vam se kraljevstvo Božje!« (r. 9). Drugim riječima, traži od njih da pomognu bolesnicima da i svoju nemoć, ma kako bolna i teško razumljiva bila, vide kao priliku za susret s Gospodinom. Doista, u bolesti, ako s jedne strane osjećamo svu svoju krhkost stvorenja – tjelesnu, psihičku i duhovnu – s druge pak strane doživljavamo također blizinu i suosjećanje Boga koji je u Isusu

dijelio našu patnju i trpljenje. On nas ne napušta i često nas iznenadi darom ustrajnosti za koju nikada nismo ni mislili da je imamo i koju nikada ne bismo sami stekli.

Bolest, dakle, postaje prilika za susret koji nas mijenja, postaje prilika za otkrivanje čvrste stijene za koju se možemo držati usred oluja života: iskustvo je to koje nas, pa i pod cijenu velikog odricanja, čini sve jačima jer smo svjesniji da nismo sami. Zato se kaže da patnja uvijek nosi sa sobom otajstvo spasenja, jer nam daje iskusiti blizinu i stvarnost Božje utješne prisutnosti, sve do »spoznanja punine evanđelja sa svim njegovim obećanjima i njegovim životom.« (sv. Ivan Pavao II., *Govor mladima*, New Orleans, 12. rujna 1987.)

2. To nas dovodi do druge točke za razmišljanje o načinu na koji je Bog blizak čovjeku u patnji, a to je **dar**. Nikada kao u patnji, naime, ne shvaćamo da svaka nada dolazi od Gospodina. Stoga je ona, prije svega, dar koji valja prihvatiti i njegovati, ostajući »vjerni Božjoj vjernosti«, kako lijepo reče Madeleine Delbrêl. (usp. *La speranza è una luce nella notte*, Vatikan, 2024., Predgovor)

Doista, samo u Kristovom uskrsnuću naš vlastiti život i određenje nalaze svoje mjesto unutar beskrajnog obzora vječnosti. Samo u Isusovom vazmenom otajstvu postizemo sigurnost da »ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje« (Rim 8,38-39). A iz te »velike nade« kao iz nekog izvora izbijaju sve druge zrake svjetla koje nam pomažu nadvladati kušnje i prepreke na koje nailazimo na svom životnom putu (usp. Benedikt XVI., Enciklika *Spe salvi*, 27,31). I ne samo to: sâm Uskrsli korača

s nama, naš je suputnik, kao što je bio i učenicima iz Emausa (usp. Lk 24,13-53). Poput njih, i mi možemo podijeliti s njim svoju tjeskobnost, svoje brige i razočaranja i slušati njegove riječi koje nas prosvjetljuju i u naša srca unose toplinu. Kao i oni možemo ga prepoznati prisutna u lomljenju kruha i tako, iako u granicama sadašnjosti, osjetiti onu »veću stvarnost« koja nam svojom blizinom vraća hrabrost i povjerenje.

3. I dolazimo tako do trećeg vida, a to je dijeljenje. Mjesta patnje često su mjesta dijeljenja i uzajamnog obogaćivanja. Koliko često uz bolesničku postelju čovjek nauči nadati se! Koliko često, svojom blizinom onima koji pate, naučimo vjerovati! Koliko često, priginjuci se nad one koji su u potrebi, otkrivamo ljubav! Postajemo svjesni da smo »anđeli« nade i glasnici Božji jedni za druge, svi zajedno: bolesnici, liječnici, medicinske sestre i tehničari, članovi obitelji, prijatelji, svećenici, redovnici i redovnice, bez obzira na to gdje se nalazili: u obiteljima, u ambulantama, staračkim domovima, bolnicama ili klinikama.

I važno je znati dokučiti ljepotu i važnost tih milosnih susreta i naučiti ih upisivati u svoju dušu da ih se ne zaboravi: čuvati u srcu ljubazan osmijeh zdravstvenog djelatnika, zahvalan i povjerljiv pogled bolesnika, brižno i suosjećajno lice liječnika ili volontera, lice puno očekivanja i zebnje supružnika, djeteta, unuka ili dragoga prijatelja. Sve su to zrake svjetla koje treba cijeniti i koje, čak i u tami kušnje, ne samo da daju snagu,

nego uče istinskoj ljepoti života, u ljubavi i blizini (usp. Lk 10,25-37).

Dragi bolesnici, draga braćo i sestre koji se skrbite za one koji pate, vi u ovom Jubileju imate posebno važnu ulogu. Vaše zajednički hod je, naime, znak za sve, »hvalospjev ljudskom dostojanstvu, pjesma nade« (bula *Spes non confundit*, 11), koja se razliježe mnogo dalje od soba i kreveta ustanova za skrb u kojima se nalazite, potičući i ohrabrujući u ljubavi »zdušnu suradnju cijeloga društva« (*Isto*), u skladu koji je ponekad teško postići, ali koji je upravo zato ugodan i moćan, kadar donijeti svjetlo i toplinu tamo gdje su najpotrebitiji.

Cijela vam je Crkva na tome zahvalna! I ja vam na tome zahvaljujem i molim za vas, povjeravajući vas Mariji, Zdravlju bolesnih, riječima kojima su joj se utjecala tolika naša braća i sestre u potrebi:

*Pod obranu se Tvoju utječemo, sveta Bogorodice.
Ne odbij nam molbe u potrebama našim,
nego nas od svih pogibelji uvijek oslobodi,
Djevice slavna i blagoslovljena!*

Blagoslivljam vas, vaše obitelji i vama drage osobe i molim vas da ne zaboravite moliti za mene.

*Rim, Sveti Ivan Lateranski, 14. siječnja 2025.
Franjo*

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA KORIZMU 2025. GODINE

Hodimo zajedno u nadi

Draga braćo i sestre!

Pokorničkim znakom posipanja pepela po glavi, započinjemo, u vjeri i nadi, godišnje korizmeno hodočašće. Crkva, naša majka i učiteljica, poziva nas da pripravimo svoja srca i otvorimo se Božjoj milosti, kako bismo mogli s velikom radošću slaviti vazmenu pobjedu Krista Gospodina nad grijehom i smrću, i klicati sa svetim Pavlom: »Pobjeda iskapi smrt. Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?« (1 Kor 15,54-55). Isus Krist, raspeti i uskrsli, središte je naše vjere i zalag naše nade u Očevu veliko obećanje, već ispunjeno u njegovom ljubljenu Sinu, a to je život vječni (usp. Iv 10,28; 17,3).¹

U ovoj korizmi, obogaćenoj milošću Jubilejske godine, želim ponuditi neka razmišljanja o tome što znači *zajedno ići putom nade* i otkriti pozive na obraćenje koje Bog u svom milosrđu upućuje svima nama, kao pojedincima i kao zajednici.

Ponajprije, *hoditi*. Geslo Jubileja *Hodočasnici nade* doziva u pamet dugotrajno putovanje izraelskoga naroda prema Obećanoj zemlji, koje je opisano u Knjizi Izlaska. Taj mukotrpan put od ropstva do slobode htio je i vodio Gospodin, koji voli svoj narod i ostaje mu uvijek vjeran. Ne možemo spomenuti taj biblijski izlazak, a ne sjetiti se one naše braće i sestara koji u naše vrijeme bježe od situacija bijede i nasilja u potrazi za boljim životom za sebe i svoje voljene. Tu se javlja prvi poziv na obraćenje, jer svi smo mi hodočasnici u ovom

¹ Usp. enc. *Dilexit nos* (24. listopada 2024.), br. 220.

životu, ali svaki od nas može se zapitati: Koliko dopuštam da mi takvo stanje stvari postane izazov na koji sam pozvan odgovoriti? Jesam li doista na putu ili me nešto koči, stojim na mjestu, sputan strahom i beznađem ili uljuljkan u svoju zonu komfora? Tražim li putove oslobođenja iz situacija grijeha i narušena dostojanstva? Bilo bi nam dobro u korizmi svoju svakodnevnicu usporediti sa životom nekog migranta ili hodočasnika, da naučimo suosjećati s njihovim iskustvima i na taj način otkriti što Bog od nas traži kako bismo što bolje napredovali na našem putu prema kući Očevoj. Bio bi to dobar »ispit« za onoga tko je na putu.

Kao drugo, to je *zajedničko* putovanje. Hodati zajedno, biti sinodalni², to je poziv Crkve. Kršćani su pozvani putovati zajedno s drugima, a nikada kao usamljeni putnici. Duh Sveti nas potiče da izađemo iz samih sebe, da idemo ususret Bogu i našoj braći i sestrama i da se nikada ne zatvaramo u same sebe.³ Hoditi zajedno znači tkati jedinstvo temeljeno na našem zajedničkom dostojanstvu djece Božje (usp. Gal 3,26-28). To znači ići ruku pod ruku, bez guranja ili gaženja drugih, bez gajenja zavisti ili licemjerja, ne dopuštajući da itko zaostane ili se osjeća isključenim. Idemo u istom pravcu, stremimo istom cilju, slušajući jedni druge s ljubavlju i strpljenjem.

U ovoj korizmi Bog traži od nas da ispitamo znamo li u svojem životu, u svojoj obitelji, na svojim radnim mjestima, u svojim župnim ili redovničkim zajednicama, hoditi zajedno s drugima, slušati ih, svladati napast da budemo zaokupljeni isključivo samima sobom i mislimo samo na svoje potrebe. Zapitajmo se pred Gospodinom: Jesmo li sposobni zajedno raditi kao biskupi, svećenici, posvećene osobe i laici u službi Božjega kraljevstva? Pristupamo li onima koji nam prilaze i onima koji su daleko stavom dobrodošlice izraženim konkretnim gestama? Dajemo li ljudima osjećaj da su dio zajednice ili ih držimo na margini⁴? To je drugi poziv: obraćenje na sinodalnost.

Kao treće, hodimo zajedno u *nadi*, jer nam je dano obećanje. Neka *nada* koja ne razočarava (usp. Rim 5,5),

središnja poruka Jubileja⁵, bude obzor našeg korizmenog putovanja prema uskrsnoj pobjedi. Kao što nas je papa Benedikt XVI. poučio u enciklici *Spe salvi*, »ljudsko biće treba bezuvjetnu ljubav. Treba onu sigurnost da može slobodno reći: 'ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem' (Rim 8,38-39)«. ⁶ Isus, ufanje naše i ljubav naša, uskrsnuo je!⁷ On živi i kraljuje u slavi. Smrt je pretvorena u pobjedu i u tome je vjera i velika nada kršćanâ: Kristovo uskrsnuće!

To je, dakle, treći poziv na obraćenje: poziv na nadu, na pouzdanje u Boga i njegovo veliko obećanje vječnog života. Moramo se zapitati: jesam li uvjeren da mi Gospodin oprašta grijehe? Ili se ponašam kao da se mogu sam spasiti? Težim li spasenju i zazivam li Božju pomoć da ga postignem? Živim li na konkretan način nadu koja mi pomaže razumjeti povijesne događaje i potiče me na predano zalaganje oko pravde, bratstva, brige za naš zajednički dom, pazeći da se nitko ne osjeća isključenim?

Sestre i braćo, zahvaljujući Božjoj ljubavi u Isusu Kristu, Bog nas čuva u nadi koja ne razočarava (Rim 5,5). Nada je »pouzdanje i čvrsto sidro duše«⁸. U njoj Crkvu moli »da se svi ljudi spase« (1 Tim 2,4) i iščekuje da bude u nebeskoj slavi sjedinjena s Kristom, svojim zaručnikom. Ovako je molila sveta Terezija Avilska: »Ufaj se, dušo moja, ufaj. Ne znaš ni dana ni časa. Bdi pozorno, sve prolazi kao hip, premda tvoje nestrpljenje može učiniti nesigurnim ono što je sigurno, i dugim vrijeme koje je veoma kratko« (Usklici duše Bogu [*Exclamaciones del alma a Dio*], 15,3).⁹

Neka nas Djevica Marija, Majka Nade, zagovara i prati na našem korizmenom putu.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 6. veljače 2025.,
spomen svetih Pavla Mikija i drugova, mučenika.
Franjo

² Homilija na misi u povodu kanonizacije blaženih Giovannija Battiste Scalabrinija i Artemidea Zattija, 9. listopada 2022.

³ Usp. Isto.

⁴ Usp. Isto.

⁵ Usp. bula *Spes non confundit*, br. 1.

⁶ Enc. *Spe salvi* (30. studenoga 2007.), br. 26.

⁷ Usp. Posljednica nedjelje Uskrsa.

⁸ Katekizam Katoličke Crkve, br. 1820.

⁹ Isto, br. 1821.

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 59. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

1. lipnja 2025.

»Podijelite s blagošću nadu koja je u vašim srcima« (usp. 1 Pt 3,15-16)

Draga braćo i sestre!

U našem vremenu obilježenom dezinformacijom i polarizacijom, u kojem samo nekoliko centara moći kontroliira do sada neviđeno mnoštvo podataka i informacija, obraćam se vama jer sam svjestan koliko je – danas više negoli ikada prije – potreban vaš rad novinara i medijskih djelatnika. Potrebno je vaše hrabro zalaganje kako bi osobna i kolektivna odgovornost za bližnjega prispjela u središte komunikacije.

Razmišljajući o Jubileju koji slavimo ove godine kao vremenu milosti u ovako teškim vremenima, ovom porukom želim vas pozvati da budete prenositelji nade, nadahnjujući se u svojem radu i poslanju duhom evanđelja.

Razoružati komunikaciju

U naše vrijeme, prečesto, komunikacija ne budi nadu, nego strah i očaj, predrasude i ogorčenost, fanatizam pa čak i mržnju. Prečesto se tako njome pojednostavljuje stvarnost kako bi se izazvale instinktivne reakcije. Komunikacija koristi riječi kao oštricu mača; čak pribjegava lažnim ili namjerno iskrivljenim informacijama kako bi širila poruke čija je namjera uzburkati duhove, isprovocirati ili povrijediti. Već sam u više navrata istaknuo koliko je važno komunikaciju »razoružati«, osloboditi je oštrice agresivnosti. Svođenje stvarnosti na slogane nikad ne donosi dobre plodove. Svi vidimo kako – od televizijskih *talk-showova* do verbalnih ratova na društvenim mrežama – prijeti opasnost da prevlada paradigma natjecateljstva, suparništva, želje za dominacijom i posjedovanjem, manipulacije javnim mnijenjem.

Postoji još jedan zabrinjavajući fenomen koji bismo mogli nazvati »planskim raspršivanjem pozornosti« posredstvom digitalnih sustava koji, profilirajući nas prema logikama tržišta, mijenjaju našu percepciju stvarnosti. Događa se da se često nađemo u situaciji da smo bespomoćni svjedoci svojevrstne atomizacije interesa koja u konačnici potkopava same temelje zajednice, sposobnost zajedničkog rada za opće dobro, slušanja jedni drugih i razumijevanja motiva drugih. Tada se čini da je otkrivanje »neprijatelja« na kojeg se trebamo verbalno obrušiti nešto prijeko potrebno za vlastito

samopotvrđivanje. A kada se od drugoga stvori »neprijatelja«, kada mu se zamagli lice i dostojanstvo kako bi ga se izrugivalo i ismijavalo, tada je i sve manje razloga za nadu. Kao što nas je učio don Tonino Bello, svi konflikti »imaju svoje korijene u obezvređivanju lica«¹. Ne smijemo se prepustiti toj logici.

Zaista nije lako nadati se. Georges Bernanos rekao je da »imaju nadu samo oni koji su imali hrabrosti razočarati se u iluzije i laži, u kojima su nalazili sigurnost koju su pogreškom smatrali nadom. [...] Nada je rizik koji se mora preuzeti, to je rizik nad rizicima«². Nada je skrivena vrlina, ustrajna je i strpljiva. Za kršćane, međutim, nada nije puka opcija, nego neophodan preduvjet. Kao što je papa Benedikt XVI. podsjetio u svojoj enciklici *Spe salvi*, nada nije pasivan optimizam nego, naprotiv, krepost *performativnog* karaktera koja može promijeniti život: »Onaj koji ima nadu, živi drukčije: dan mu je nov život« (br. 2).

Dobrostitvo obrazložiti nadu koja je u nama

U Prvoj Petrovoj poslanici (3,15-16) nalazimo prekrasnu sintezu u kojoj se nadu dovodi u vezu s kršćanskim svjedočenjem i prenošenjem kršćanske poruke: »*Gospodin – Krist neka vam bude svet*, u srcima vašim, te budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama, ali blago i s poštovanjem.« Želim se zaustaviti nad trima porukama koje možemo izvući iz tih riječi.

»*Gospodin – Krist neka vam bude svet*«: nada kršćanâ ima lice, a to je lice uskrsloga Gospodina. Njegovu obećanje da će uvijek biti s nama po daru Duha Svetoga omogućuje nam nadati se protiv svake nade i vidjeti skrivene tragove dobra pa i kada se sve čini izgubljenim.

Druga poruka poziva nas da budemo spremni obrazložiti nadu koja je u nama. Zanimljivo je primijetiti da Apostol potiče da nadu obrazložimo »svakomu koji od vas zatraži«. Kršćani nisu prije svega oni koji govore o Bogu, već oni koji odražavaju ljepotu njegove ljubavi, doživljavanje svega na nov način. Ljubav, koju se živi, pobuđuje pitanje i traži odgovor: zašto živite tako? Zašto ste takvi?

¹ »La pace come ricerca del volto«, u: *Omellie e scritti quaresimali*, Molfetta, 1994., 317.

² Georges Bernanos, *La liberté, pour quoi faire?*, Pariz, 1995., tal. prev. »A che serve questa libertà«, u: *Lo spirito europeo e il mondo delle macchine*, Milano, 1972., 255-256.

Naposljetku, u očitovanju svetoga Petra nalazimo treću poruku: odgovor na ovo pitanje treba dati »blago i s poštovanjem«. Komunikacija kršćanâ – ali rekao bih i komunikacija općenito – treba biti protkana blagošću, blizinom: stilom suputnikâ, po uzoru na najvećeg Komunikatora svih vremena, Isusa iz Nazareta, koji je razgovarao s dvojicom učenika iz Emausa na putu te su gorjela njihova srca zbog načina na koji je, u svjetlu Svetoga pisma, tumačio događaje.

Sanjam zato komunikaciju koja nas može učiniti suputnicima mnoge naše braće i sestara, kako bi se u njima ponovno zapalio plamen nade u ovim turbulentnim vremenima. Sanjam komunikaciju koja zna govoriti srcu, ali koja ne izaziva strastvene reakcije zatvaranja i srdžbe, nego stavove otvorenosti i prijateljstva; koja je kadra usredotočiti se na ljepotu i nadu, pa i u naizgled bezizglednim situacijama; komunikaciju koja će pobuditi predanost, empatiju, zanimanje za druge, komunikaciju koja će nam pomoći »prepoznati dostojanstvo svake osobe i zajednički se brinuti za naš zajednički dom« (enc. *Dilexit nos*, 217).

Sanjam komunikaciju koja ne prodaje iluzije ili strahove, nego je kadra dati razloge za nadu. Martin Luther King rekao je: »Ako mogu nekome pomoći na putu kojim prolazim, ako mogu razveseliti nekoga riječju ili pjesmom... onda moj život neće biti uzaludan.«³ Da bismo to učinili, moramo ozdraviti od »bolesti« protagonizma i autoreferencijalnosti, izbjeći opasnost da mrljamo sebi u bradu. Dobar komunikator postiže to da oni koji slušaju, čitaju ili gledaju mogu sudjelovati, da se u to *užive* doživljavajući to kao nešto blisko, da mogu ponovno otkriti najbolji dio sebe i s tim stavovima postati dijelom ispričane priče. Takva komunikacija pomaže da postanemo *hodočasnici nade*, kako glasi geslo Jubileja.

Nadati se zajedno

Nada je uvijek projekt života zajednice. Razmislimo na trenutak o veličini poruke ove godine milosti: svi smo pozvani – uistinu svi! – krenuti ispočetka, dopustiti Bogu da nas podigne, dopustiti da nas zagrlj i da nas obaspe milosrđem. U svemu tome isprepliću se osobna i zajednička dimenzija. Zajedno krećemo na put, hodočastimo s mnogom braćom i sestrama, zajedno prolazimo kroz Sveta vrata.

Jubilej ima mnoge društvene implikacije. Sjetimo se, primjerice, poruke milosrđa i nade za one koji žive u zatvoru ili poziva na blizinu i nježnost spram onih koji pate i potisnuti su na rub društva.

Jubilej nas podsjeća da će se mirotvorci »sinovima Božjim zvati« (Mt 5,9). Tako nas otvara nadi i ukazuje na potrebu za pažljivom, dobrotivom, promišljenom

komunikacijom, kadrom pokazati putove dijaloga. Stoga vas potičem da otkrijete i pripovijedate mnoge priče o dobroti skrivene između redaka svakodnevnih vijesti; da oponašate tragače za zlatom koji neumorno prebire u pijesku u potrazi za sićušnim grumenom. Lijepo je pronaći te sjemenke nade i upoznati s njima svoje bližnje. To će pomoći svijetu da bude malo manje gluh na vapaje najmanjih među nama, malo manje ravnodušan, malo manje zatvoren. Znajte uvijek pronaći iskre dobrote koje nam omogućuju nadati se. Takva komunikacija može pomoći tkati zajedništvo, osjećati se manje usamljenima i ponovno otkriti važnost zajedničkoga hoda.

Ne zaboraviti na srce

Draga braćo i sestre, pred zadivljujućim dostignućima tehnike, potičem vas da se brinete za svoje srce, odnosno da negujete svoj unutarnji život. Što to znači? Dat ću vam u vezi s tim nekoliko smjernica.

Morate biti blagi i nikad ne zaboravite lice druge osobe; govorite srcima žena i muškaraca prema kojima je vaše djelovanje usmjereno; radite svoj posao.

Ne prepuštajte se u komunikaciji instinktivnim reakcijama. Uvijek širite nadu, pa i kada je teško, pa i kada za to treba platiti kakvu cijenu, pa i kada se čini da ne donosi ploda.

Nastojte ostvarivati komunikaciju koja će znati izliječiti rane naše ljudskosti.

Dajte prostora povjerenju srca koje poput krhkoga, ali otpornoga, cvijeta ne vene u olujama života, nego cvjeta i raste na najneočekivanijim mjestima: u nadi majki koje se svaki dan mole da im se djeca vrte iz ratnih rovova; u nadi očeva koji migriraju usred bezbrojnih opasnosti i udara sudbine u potrazi za boljom budućnošću; u nadi djece koja se znaju igrati, smijati i vjerovati u život, pa i usred ratnih ruševina i na ulicama sirotinjskih četvrti.

Budite svjedoci i promicatelji komunikacije koja neće biti neprijateljska, koja će širiti kulturu brige, graditi mostove i probijati vidljive i nevidljive zidove našega vremena.

Pričajte priče prožete nadom, imajući na srcu našu zajedničku sudbinu i pišući zajedno priču naše zajedničke budućnosti.

Sve to možete i možemo činiti s Božjom milošću, koju nam Jubilej pomaže primiti u obilju. Molim za to i blagoslivljam svakoga od vas i vaš rad.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 24. siječnja 2025.,
na spomen svetoga Franje Saleškoga.
Franjo

³ Propovijed *The Drum Major Instinct*, 4. veljače 1968.

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 62. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

11. svibnja 2025.

Hodočasnici nade: dar života

Draga braćo i sestre!

Na ovaj 62. svjetski dan molitve za zvanja, želim vam uputiti radostan i ohrabrujući poziv da budete hodočasnici nade velikodušno darivajući svoje živote.

Zvanje je dragocjeni dar koji Bog sije u srca, poziv izići iz samih sebe i krenuti putom ljubavi i služenja. A svako zvanje u Crkvi – bilo kao vjernik laik ili u zaređenoj službi ili u posvećenom životu – znak je nade koju Bog ima za svijet i za svako od svoje djece.

U ovom našem vremenu mnogi se mladi osjećaju izgubljeno kada je riječ o njihovoj budućnosti. Često doživljavaju nesigurnost u vezi budućeg zaposlenja i – na još dubljoj razini – duboku krizu identiteta, krizu smisla i vrijednosti, koju zbrka koja vlada u digitalnom svijetu samo dodatno produbljuje. Nepravedan odnos prema siromašnima i ranjivima, ravnodušnost egoističnog društva blagostanja i ratna nasilja ugrožavaju planove za dobar život koje njeguju u srcima. No, Gospodin, koji poznaje čovjekovo srce, ne ostavlja nas same u neizvjesnosti, nego, štoviše, želi u svakome od nas probuditi svijest da smo ljubljani, pozvani i poslani kao hodočasnici nade.

Stoga smo mi odrasli članovi Crkve, a posebno pastiri, pozvani prihvatiti i pratiti nove naraštaje u njihovom zvanju i pomagati im da spoznaju vlastiti poziv. A vi, mladi, pozvani ste u tome imati glavnu riječ, odnosno biti protagonisti toga zajedno s Duhom Svetim, koji u vama budi želju da svoj život učinite darom ljubavi.

Prigrлити vlastito zvanje

Dragi mladi, »vaša mladost nije 'međuvrijeme'. Vi ste sada Božji« (posinod. apost. pob. *Christus vivit*, 178). Prijeko je potrebno da budete svjesni toga da dar života zahtijeva velikodušan i vjeran odgovor. Pogledajte mlade svetce i blaženike koji su se radosno odazvali Gospodinovu pozivu: svetu Ružu Limsku, svetog Dominika Savija, svetu Tereziju od Djeteta Isusa, svetoga Gabrijela od Žalosne Gospe, blažene – koji će uskoro biti proglašeni svetima – Carla Acutisa i Pier Giorgia Frassatija, i mnoge druge. Oni su svoj poziv doživljavali kao put koji vodi prema istinskoj sreći, u odnosu sa živim Isusom. Kad slušamo njegovu riječ, u nama srce gori (usp. Lk 24,32) i osjećamo želju posvetiti svoj život Bogu! Tada se u nama budi želja da otkrijemo način života u kojem ćemo uzvratiti ljubav kojom nas je On prvi ljubio.

Svaki poziv, jednom kada se spozna u dubini srca, rađa odgovorom kao unutarnjim poticajem na ljubav i služenje, kao izvor nade i ljubavi, a ne kao težnja za samopotvrđivanjem. U Božjem planu za radost svakog muškarca i žene, koji su svi osobno pozvani dati svoj život za druge (usp. apost. pob. *Evangelii gaudium*, 268), poziv i nada se, dakle, isprepleću. Mnogo je mladih koji nastoje spoznati put na koji ih Bog poziva: neki spoznaju – često s udivljenjem – poziv na svećeništvo ili na posvećen život; drugi, opet, otkrivaju ljepotu poziva na bračni i obiteljski život, kao i na zalaganje za opće dobro i svjedočenje vjere među prijateljima i poznanicima.

Svaki poziv oduhovljava nada, koja se pretače u pouzdanje u Božju providnost. Za kršćanina je nada mnogo više od pukoga ljudskoga optimizma: to je, radije, sigurnost ukorijenjena u vjeri u Boga, koji djeluje u povijesti svake osobe. I na taj način zvanje sazrijeva u svakodnevnom nastojanju oko vjernosti evanđelju, u molitvi, razlučivanju i služenju.

Dragi mladi, nada u Boga ne razočarava, jer On vodi svaki korak onih koji se u njega uzdaju. Svijet treba mlade koji su hodočasnici nade, koji hrabro posvećuju svoj život Kristu, puni radosti što su njegovi učenici misionari.

Spoznati vlastito zvanje

Otkrivanje vlastitog poziva događa se putem duhovnoga razlučivanja. Taj put nikada ne prolazimo sami, nego unutar kršćanske zajednice i zajedno s njom.

Dragi mladi, svijet vas tjera da donosite ishitrene odluke, izlaže vas u vašim danima neprestanoj buci, sprječavajući vas da iskusite tišinu otvorenu Bogu, koji govori čovjekovu srcu. Imajte hrabrosti zastati, osluhnuti što vam srce govori i pitati Boga o njegovim snovima za vas. Molitvena šutnja je prijeko potrebna da bismo razabrali Božji poziv u posebnim okolnostima našega života i svjesno i slobodno na njega odgovorili.

Sabranost nam pomaže shvatiti da svi možemo biti hodočasnici nade ako svoj život učinimo darom, posebno u služenju onima koji žive na materijalnim i egzistencijalnim periferijama svijeta. Onaj tko sluša Božji poziv ne može se oglušiti na vapaj tolike naše braće i sestara koji se osjećaju isključenima, ranjenima i napuštenima. Svaki poziv otvara poslanju biti Kristova prisutnost tamo gdje su svjetlo i utjeha najpotrebniji.

Na poseban su način vjernici laici, svojim predanim zalaganjem u društvu i vlastitom zvanju, pozvani biti »sol, svjetlo i kvasac« Božjeg kraljevstva.

Praćenje zvanja

U tom kontekstu, oni koji su uključeni u pastoral zvanja i u službi su zvanja, a posebno oni koji su zaduženi za duhovno praćenje, ne bi se trebali bojati pratiti mlade s nadom i strpljivim povjerenjem Božje pedagogije. Radi se o tome da trebaju za njih biti oni koji su sposobni saslušati ih i primati ih s poštovanjem; oni u koje se mladi mogu pouzdati, mudri vodiči, spremni pomoći im i pažljivo prepoznavati Božje znakove na njihovu putu.

Pozivam stoga da se uloži trud i napor oko promicanja kršćanskog poziva na raznim područjima ljudskog života i djelovanja, potpomažući duhovnu otvorenost svakog pojedinca Božjem glasom. U tu je svrhu važno da u odgojnim i pastoralnim planovima budu predviđeni odgovarajući prostori za praćenje zvanja.

Crkva treba pastire, redovnike, misionare, supružnike koji znaju s povjerenjem i nadom reći »da« Gospodinu. Poziv nikada nije blago koje ostaje zaključano u srcu, nego raste i jača u zajednici onih koji vjeruju, ljube i nadaju se. A kako nitko ne može sâm odgovoriti na Božji poziv, svi trebamo molitvu i podršku braće i sestara.

Draga braćo i sestre, Crkva je živa i plodna kada rađa novim zvanjima. A svijet, često nesvjesno, traži svjedoke nade, koji će svojim životom naviještati da je nasljedovanje Krista izvor radosti. Nemojmo se, dakle, umoriti moliti Gospodina da pošalje nove radnike u žetvu svoju, uvjereni da On nastavlja pozivati s ljubavlju. Dragi mladi, vaše nasljedovanje Krista povjeravam zagovoru Marije, Majke Crkve i Majke zvanja. Hodite uvijek kao hodočasnici nade putom evanđelja! Pratim vas svojim blagoslovom i molim vas da molite za mene.

Rim, Poliklinika Gemelli, 19. ožujka 2025.

Franjo

PORUKA VIJEĆA HBK-A ZA ŽIVOT I OBITELJ ZA DAN ŽIVOTA 2025. GODINE

Evandjelje života – vrelo neugasive nade i prave radosti

Ovogodišnja poruka Vijeća HBK-a za život i obitelj za Dan života koji obilježavamo u nedjelju 2. veljače 2025. godine, smješta se u kontekst aktualne jubilejske godine koju je papa Franjo proglasio želeći da nada svima ispunji srce. Porukom se također želi podsjetiti i na 30. obljetnicu objave enciklike *Evangelium vitae*, *Evandjelje života*, u kojoj je sv. papa Ivan Pavao II. ukazao na trajno poslanje Crkve da ljudima svih vremena navijesti evandjelje života, to »vrelo neugasive nade i prave radosti za svaku epohu povijesti« (EV 2).

U povodu proglašenja Jubileja godine 2025. papa Franjo, bulom *Spes non confundit*, *Nada ne razočarava*, pozvao je Crkvu, kršćane diljem svijeta, ali i sve ljude dobre volje, da jubilejsku godinu iskoriste kao prigodu za buđenje nade. Polazeći od naslova bule, Crkva, kao majka puna ljubavi, želi biti blizu čovjeku, svakomu čovjeku, u svim okolnostima njegova života, a posebice u onim trenutcima u kojima, težeći za srećom u životu, nepredvidljivost budućnosti u njemu izaziva proturječne osjećaje.

Točno je da se suvremen čovjek nerijetko nađe u okolnostima kada ga preplavljuje strah, očaj i sumnja, kada dovodi u pitanje vrijednost i svetost ljudskog života, a neki čak propituju i njegovu korisnost. Takve okolnosti kao da u trenu zamagle i iskrive onaj ispravan

i cjelovit pogled na čovjeka, na njegov život i dostojanstvo koje je u svojoj biti neotuđivo utemeljeno u samom čovjekovom postojanju, pa time i u svakoj životnoj etapi.

Dakle, to dostojanstvo jednako pripada djetetu u majčinoj utrobi, novorođenčetu, djetetu sa i bez teškoća u razvoju, osobi sa i bez invaliditeta te starijim i nemoćnim osobama. Pri tome valja imati na umu da je služenje u ljubavi bližnjemu pravo izvorište nade, a napose onima u potrebi kojima prijeti beznađe. Takvome služenju evandjelje nas poučava najljepšom slikom, uzorom, mjerom i darom svakoga služenja, Kristovom mukom i smrti za svakoga čovjeka i za cijelo čovječanstvo.

U buli proglašenja Jubilejske godine, Sveti nas Otac, među ostalim, potiče da gledamo u budućnost s nadom, odnosno imati viziju života ispunjenu entuzijazmom, koju valja dalje prenositi. No, jednako tako primjećuje da takva perspektiva nedostaje u mnogim situacijama, što kao prvu posljedicu ima »gubitak želje za prenošenjem života«, a u mnogim se zemljama očituje u »zabrinjavajućem padu nataliteta«. Uzroci se, kako papa Franjo navodi, s pravom mogu pripisati užurbanom ritmu života, strahovima za budućnost, nedostatku sigurnosti radnoga mjesta i odgovarajućoj socijalnoj zaštiti, kao i društvenim modelima u kojima dnevni raspored diktira utrka za profitom, a ne njegovanje odnosâ. No, jednako

tako Papa upozorava da se, za stvarno suočavanje s problemom nataliteta, mora u obzir također uzeti sve rašireniji individualizam i potrošački mentalitet, koji je kod nekih ekstreman i selektivan.

Uočavajući te pojave i u našem društvu i znajući da su posrijedi duboki razlozi jačani raznim ideologijama materijalizma, hrvatski biskupi u svome pastirskom pismu u prigodi Jubilejske godine 2025. podsjećaju kako: »Mi vjernici trebamo biti prvi u zagovaranju društvenoga povezivanja, štoviše, saveza koji će biti sposoban otklanjati pogubnost individualizma, ogorčenosti i bezosjećajnosti.« Usto, ističu da smo »kao kršćani pozvani javno se usprotiviti svemu što je u suprotnosti s dostojanstvom ljudske osobe«, potvrđujući pritom »potrebu zalaganja za poštivanje i vrjednovanje braka kao zajednice muškarca i žene i obiteljskoga zajedništva kao vrela milosti«. Podsjetili su, nadalje, da se »samo s povjerenjem u Gospodina stječe hrabrost rađanja i odgajanja novih naraštaja, za život Crkve i naroda«.

Povjerenje u Gospodina podloga je otvorenosti životu, tom planu koji je Stvoritelj upisao u srca i tijela muškaraca i žena. Riječ je o poslanju što ga Bog povjerava supruzima i njihovoj ljubavi, a koje se ostvaruje po odgovornom majčinstvu i očinstvu. Na tome tragu postojanje želje mladih da rađaju nove sinove i kćeri, kao izraz plodnosti svoje ljubavi, daje budućnost svakom društvu. Zato je od presudne važnosti ponajprije poraditi na vraćanju radosti života i mladim ljudima pružiti odlučnu potporu na svim razinama društva, uključujući vjerske zajednice, jer kako naglašava papa Franjo u spomenutoj buli, ta želja je »stvar nade: ovisi o nadi i rađa nadu«.

Sveti Ivan Pavao II. nas je u enciklici *Evangelium vitae* podsjetio kako je Evanđelje života ujedno i Evanđelje nade koje »smjera iznutra preobraziti, učiniti čovječanstvo novim; ono je kvasac koji sve tijesto ukvasi (usp. Mt 13,33) i kao takvo, određeno je da prožme sve kulture i iznutra ih oživljuje, da izraze čitavu istinu o čovjeku i o njegovu životu« (EV 95). Tome svetom Papi dugujemo zahvalnost što nam je svojim učiteljstvom, ali još više svojim životom, pokazao da su Evanđelje života i Evanđelje nade međusobno isprepleteni

i neodvojivi, odnosno kako nema nade bez života i nema života bez nade. Pokazao nam je, nadalje, kako je Evanđelje života odraz Očeve ljubavi koju nam je Otac objavio po svome Sinu Isusu Kristu. Tom istom brižnom i spasiteljskom ljubavlju učvrstio nas je u najizvrsnijoj nadi koja unosi toliko željeno svjetlo rađajući povjerenjem, smirenošću i sigurnošću. Polazeći od toga, te osjećajući sigurnost i potporu u vlastitome društvu, supruzi će se lakše otvarati životu i služiti mu kao odgovorni roditelji čineći tako svoje obitelji istinskim svetištima života.

Budući da neki vjernici nisu posve svjesni toga poslanja, korisno je podsjetiti da mladenci u slavlju sakramenta svete ženidbe primaju i poseban ženidbeni blagoslov u kojem svećenik ili đakon moli Gospodina: »Podaj im... i da svoju djecu odgoje u školi evanđelja te ih tako pripreme na vječni život.« Oni na tome putu prema vječnosti nisu sami, što na kraju svoje enciklike o vrijednosti i nepovredivosti ljudskoga života potvrđuje sveti papa Ivan Pavao II. kada nas poziva da dok s pouzdanjem putujemo prema »novom nebu i novoj zemlji« (Otk 21,1) kao narod hodočasnika, kao narod života i za život, upravimo pogled prema Mariji koja nam je »znak pouzdane nade i utjehe«.

Crkva nam pred oči stavlja i svetoga Josipa, najizvrsnijega uzora očeva, kao i druge uzore poput svetih supružnika Ljudevita i Zeliije, roditelja svete Male Terezije, koji su svojim životima posvjedočili kako biti vjerodostojni hodočasnici nade i promicatelji kulture života.

Ohrabreni njihovim primjerom s pouzdanjem u Božju providnost, o Danu života odlučimo se s vrela Evanđelja života danomice crpsti neugasivu nadu i pravu radost. Služeći u ljubavi bližnjima i Bogu, naviještajmo i svjedočimo današnjem svijetu i čovječanstvu Evanđelje i Nadu života, koje izvire iz poruke i srca Isusova života.

U Požegi 26. siječnja 2025.
mons. Ivo Martinović, požeški biskup
predsjednik Vijeća HBK-a za život i obitelj

PORUKA PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK-A ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA I PREDSJEDNICE HRVATSKE REDOVNIČKE KONFERENCIJE ZA DAN POSVEĆENOGA ŽIVOTA 2025. GODINE

Poštovane redovnice, redovnici i laici posvećeni u svijetu, drage sestre i draga braćo u Kristu!

1. Dan posvećenoga života 2025. godine slavimo u okviru redovne jubilejske godine koju je na svetkovinu Uzašašća 9. svibnja 2024. godine proglasio papa Franjo bulom *Nada ne razočarava* (*Spes non confundit*) pod geslom *Hodočasnici nade*. Slavlje jubilejske godine ima svoje duboke korijene u Svetom pismu (Lev 25). U današnjem obliku to je slavlje u Katoličkoj Crkvi započelo 1300. godine koju je tadašnji papa Bonifacije VIII. proglasio Svetom godinom i svima koji pod utvrđenim uvjetima pohode rimske bazilike apostolskih prvaka Petra i Pavla, udijelio potpun oprost. Zamisao pape Bonifacija VIII. bila je ta da se Sveta godina slavi svakih stotinu godina, ali se na poticaj vjernika sljedeća jubilejska godina slavila već nakon pedeset godina, odnosno 1350. godine, što je u skladu s njezinim biblijskim izvorima, a konačno je razdoblje od pedeset godina prepolovljeno na dvadeset i pet, kako se ustalilo od jubilejske 1475. godine do danas. Tijekom stoljeća slavlje jubilejske godine razvijalo se tako što se obogaćivalo različitim sadržajima, ali su u temelju uvijek ostala dva bitna elementa: oprost i hodočašće.

2. Oprost kao bitan element jubilejske godine utemeljen je u Svetom pismu, gdje u knjizi Levitskoga zakonika čitamo ove riječi: »Tu pedesetu godinu proglasite svetom! Zemljom proglasite oslobađanje svim njezinim stanovnicima. To neka vam bude jubilej, oprosna godina. Neka se svatko vaš vrati na svoju očevinu; neka se svatko vrati k svome rodu!« (Lev 25,10). Iz toga temeljnoga biblijskoga teksta o slavlju Svete jubilejske godine, jasno se vidi kako je njezin cilj ponovna uspostava pravednih odnosa u društvu koji su se zbog različitih razloga tijekom vremena poremetili. U skladu s time, jubilejska godina značila je davanje prilike svakom čovjeku, obitelji i cijelom narodu za nov početak. Naime, ako je tko, bilo zbog svoje neodgovornosti bilo bez svoje krivice, upao u škripac i morao se zadužiti ili prodati komad zemlje, te Svete jubilejske godine zemlja mu se vraćala i dug otpuštao. Tako da se to nesretno stanje nije prenosilo na sljedeći naraštaj koji je potom mogao neopterećen dugovima i s većom brižljivošću i marljivošću obrađivati svoju zemlju, uživati njezine plodove i dijeliti ih s drugima.

3. Gledano izvana, ti vrlo praktični biblijski sadržaji Svete godine bili su usmjereni prema održavanju socijalne i ekonomske ravnoteže u društvu, tako da se ne događa to da bogatiji bezobzirno postaju sve bogatiji, a siromašni bespomoćno sve siromašniji. Možda bi tko mogao zaključiti da se tu radi o čisto ljudskim pokušajima kojima se nastoji urediti koliko-toliko pravedno društvo, ali ne zaboravimo da su ti biblijski propisi sastavni dio božanske objave koji imaju veliku i trajnu duhovnu vrijednost. Kao takvi, oni nam ulijevaju čvrstu nadu da su pogrešni koraci u životu popravljivi jer je Bog, gospodar vječnosti i vremena, tako rasporedio vrijeme da nam u njemu stalno daje nove prilike za nove početke. U knjizi Levitskoga zakonika govori se o tome kao o povratku na očevinu, ali u tom izrazu otkrivamo mnogo više od ponovnog stjecanja ekonomskoga temelja potrebnoga za dostojanstven ljudski život. U povratku na očevinu otkrivamo milost i brižnost Oca koji raširenih ruku stalno poziva i u ljubavi okuplja svu svoju djecu.

4. Primijenimo li izraze *povratak na očevinu* i *oprosna godina* na redovnički i posvećeni život, ne možemo a da se ne prisjetimo poziva na *povratak izvorima* o čemu se osobito govori u kontekstu obnove redovničkoga života u duhu Drugoga vatikanskog koncila, čija se šezdeseta obljetnica završetka također slavi u okviru ove jubilejske 2025. godine. Vrijedno je stoga podsjetiti na uvijek aktualno načelo obnove redovničkoga života izraženo u koncilskom dekretu *Perfectae caritatis*, koje glasi: »Prilagođena obnova redovničkoga života treba da jednako obuhvati: s jedne strane neprestano vraćanje na izvore svakog kršćanskog života kao i na izvoran duh ustanova, a s druge strane njihovo prilagođavanje promijenjenim prilikama vremena« (PC, br. 2).

Te riječi u potpunom su skladu upravo s onim na što nas poziva svaka jubilejska godina, koja nipošto nije neka izolirana točka u vremenu, nego stoji u čvrstom i dinamičnom odnosu i s onim što joj prethodi i s onim što nakon nje slijedi. Drugim riječima, za članove svih ustanova posvećenoga života jubilejska je godina povoljna prigoda za milostan, pokajnički, praštajući i zahvalan pogled na prijedeni povijesni hod te za obnovu i osvježanje na istom i čistom izvoru evanđelja na kojem su se u svom vremenu i prostoru napajali začetnici različitih oblika Bogu posvećenoga života, koje je Crkva prepoznala i primila kao darove Duha koji je neprekidno ispunjava novom snagom za život u Kristu.

5. Ne treba ni spominjati to da prilagođavanje prilika vremena nije nikakvo suobličavanje svijetu na što, uostalom, apostol Pavao upozorava sve kršćane: »Ne suobličujte se ovomu svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da možete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno« (Rim 12,2). Na temelju tih Pavlovih riječi koje pozivaju na *obnavljanje pameti*, isto tako treba reći da se prilagođavanje novim prilikama ne može svesti ni na one samo izvanjske promjene u načinu života i rada u smislu odbacivanja svega onoga što doživljavamo kao nešto zastarjelo i što ne odgovara današnjim okolnostima. Prilagođavanje promijenjenim prilikama vremena započinje u nutrini i zapravo znači uvijek iznova u molitvi, studiju i radu tražiti Božju volju i odgovor na pitanje u čemu je i kako život Bogu posvećenih osoba relevantan za svijet i društvo u kojem živimo danas.

U svojoj enciklici *Nadom spašeni (Spe Salvi)* koja govori o kršćanskoj nadi iz 2007. godine, papa Benedikt XVI. istaknuo je misao svetoga Bernarda iz Clairvauxa o tome kako redovnički život nije bijeg od svijeta, nego je redovnicima povjereno poslanje za cijelu Crkvu pa samim time i za cijeli svijet (SS, br. 15). Na primjeru sv. Bernarda koji je živio na prijelazu iz 11. u 12. stoljeće, papa Benedikt XVI. nastavlja kako su redovnici u srednjem vijeku, među ostalim, obnašali to svoje poslanje jednostavnim svjedočenjem plemenitosti i duhovne vrijednosti fizičkoga rada (usp. SS, br. 15), a postavimo li pitanje kako Bogu posvećene osobe svojim životom mogu pokazati odgovornost i relevantnost za svijet danas, smatramo kako ćemo barem neke od odgovora pronaći u geslu ove jubilejske 2025. godine – *Hodočasnici nade*.

6. Jednostavna je činjenica kako je naš ljudski život na ovom svijetu takav da se možemo nazvati *pridošlicama i putnicima* (usp. 1 Pt 2,11) koji prolaze ovom zemljom ne nalazeći u njoj trajnoga boravišta. Tko zastane i zamisli se nad tom istinom, može ga lako obuzeti osjećaj ispraznosti i beznađa, ali je ljudska nada i želja za životom ipak toliko jaka da i u svojoj prolaznoj egzistenciji čovjek pokazuje iskrenu brigu i želju za uređenim i sretnim kako osobnim tako i društvenim životom. Nažalost, povijest je puna primjera koji pokazuju kako su promašeni i tragični svi oni slučajevi kada su ljudi htjeli ostvariti tu svoju želju polazeći od ideologija koje nisu priznavale i poštivale istinu o čovjeku u njegovim temeljnim životnim relacijama s Bogom, s drugim ljudima i s svim ostalim stvorenjima. Ali znamo da postoji i pravi način

ostvarenja tih čovjekovih težnji, koji se prikladno može nazvati *hodočasničkim*, jer on prolaznu ljudsku egzistenciju na ovoj zemlji preobražava upravo u put *nade koja ne razočarava*.

7. Ističemo dva važna elementa koja su karakteristična za hodočašće, koja je iskusio svatko tko se ikada uputio na časn timer prema nekom svetom mjestu. Prvo, svako hodočašće ima svoj cilj, što nas podsjeća na to da naš životni put nije besciljan i beznadan, a drugo, mi na tom putu nismo sami i prepušteni sami sebi. I jedno i drugo tako je povezano da se cilj hodočašća na svoj način ostvaruje već na putu. Bez obzira na koje sveto mjesto hodočastili, cilj hodočašća jest susret sa svetim i živim Bogom, a on zapravo započinje već na prvom koraku jer Bog, da bi bio s nama, ne čeka nas tek na kraju puta, nego nas cijelim putem vodi do punoga ispunjenja svojih obećanja koja nam je dao u svom Sinu Isusu Kristu koji reče: »Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni« (Iv 14,6).

Hodeći u toj vjeri i nadi, hodočasnici se spontano povezuju i evandeoski oslanjaju jedni na druge kao i na gostoljubivost i otvorenost svakoga čovjeka kojega susretnu na svom putu. Tako hodočašće postaje prava škola u kojoj učimo kako se istinsko zajedništvo među ljudima ne gradi ni na kakvoj jednomnoj ideološkoj indoktrinaciji, nego na vjeri u Boga kojemu je stalo do svakoga čovjeka i na međusobnom povjerenju koje u svakomu čovjeku vidi ljubljeno Božje stvorenje. Bogu posvećene osobe po svojoj naravi svim ljudima u svijetu svjedoče upravo takvu hodočasničku egzistenciju u kojoj su životni cilj i put do toga cilja tako čvrsto povezani u Kristu *po kojemu i jedni i drugi u jednome Duhu imamo pristup Ocu* (usp. Ef 2,18).

8. Poziv i poslanje koje Bog daje ljudima, uvijek se ostvaruje u konkretnosti određenoga vremena i prostora. Stoga ne možemo ne spomenuti kako istodobno s redovnom jubilejskom godinom koju slavimo u zajedništvu s cijelom Crkvom, obilježavamo u hrvatskom narodu 2025. godine i 1100. obljetnicu splitskih crkvenih sabora i početaka Hrvatskoga kraljevstva, o čemu su biskupi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine vjernicima uputili pastirsko pismo.¹ Uloga crkvenih redova i ustanova posvećenoga života u evangelizaciji i duhovnosti hrvatskoga naroda, kako u prošlosti tako i danas, tolika je da se ne može ni zamisliti kakav bi kršćanski život u hrvatskom narodu bio bez njih. No velika djela koja su

¹ HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA – BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE, *Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve, hodočasnici nade*, 1. prosinca 2024.

prošli naraštaji Bogu posvećenih osoba činili u svojoj poniznosti, ne bi nam danas smjeli postati uzrokom naše uznositosti, nego snažan poticaj da i sami u svom vremenu ponizno i radosno dajemo sve od sebe na hodočasničkom putu spasenja svih ljudi. Vjerujemo kako će na taj način rasti i ostvarivati se i ona nada da će Bog u svojoj providnosti pozivati i pridruživati svom djelu spasenja nove naraštaje osoba koje će mu se vjerno odazivati u različitim oblicima posvećenoga života.

S tim mislimo i poticajima, nasljeđujući primjer Majke Marije i Josipa, koji su se u Božjem hramu divili svemu što se govori o Kristu (usp. Lk 2,33), želimo da

vam Dan posvećenoga života 2025. godine bude pun Božjega mira, radosti i nade.

Zagreb, 10. siječnja 2025.

*U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije
za ustanove posvećenoga života
i družbe apostolskoga života,
mons. Zdenko Križić, predsjednik*

*U ime Hrvatske redovničke konferencije,
s. Lidija Bernardica Matijević SSFCR, predsjednica*

POSŁANICA PREDSJEDNIKA HRVATSKOG CARITASA ZA 19. TJEDAN SOLIDARNOSTI I ZAJEDNIŠTVA S CRKVOM I LJUDIMA U BIH

23. – 30. ožujka 2025.

Strpljenje i nada – lice ljubavi

Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini ove se godine odvija pod geslom *Strpljenje i nada – lice ljubavi*. Tjedan solidarnosti vezan je uz treću korizmenu nedjelju, a njezina poruka i ovoga puta služi kao nadahnuće za samu poruku Tjedna. Strpljenje i nada ističu privlačno lice Boga koji je ljubav. Zagledani u Božje lice, bistrimo svoj pogled kako bismo jasnije vidjeli sve one kojima se Bog želi očitovati u svojoj dobroti i ljepoti.

Nada je često zatrpana u ruševinama crnih kronika, kronika koje ne prezaju ispisati čak i poneku stranicu Evanđelja. No, iz tih ruševina uvijek izranja tračak svjetla u tami. Crne kronike, nažalost, uvijek imaju materijala. One su gotovo uvijek slične – mijenjaju tek mjesto i ljude, siju strah i otvaraju pitanja. U Evanđelju su nam predstavljene dvije. Udarne vijesti donose Isusu izvještaj. Skupina Židova iz tvoga kraja, Galileje, došla je prinijeti žrtve u Hram u Jeruzalemu i vjerojatno je iskoristila ovaj vjerski čin za organiziranje pobune protiv rimske vlasti. Rimski upravitelj Pilat, poznat po brutalnosti, guši pobunu u krvi, čini svetogrđe – miješa krv žrtava s krvlju ljudi.

U poznatoj četvrti Jeruzalema, kod izvora Siloama, urušila se kula, možda zbog potresa ili loše gradnje, i zatrpana osamnaest ljudi. Ništa novo pod suncem. Naši izvještaji danas gotovo su identični. Izdvajamo samo udarne: Na okupljanju mladih u jednom noćnom klubu u Kočanima dogodila se tragedija – požar

je odnio 59 života. Mnogi su umakli smrti, ali će posljedice nositi cijeli život. Oni koji su izbjegli smrt i rane tijela, živjet će s ranom u duši. Petnaest ljudi ostalo je zatrpano ispod još jednoga tornja u susjedstvu, pod ruševinama nadstrešnice kolodvora u Novom Sadu. Posebno nam je na srcu tragedija koja se prije nekoliko mjeseci dogodila u više dijelova BiH, gdje su bujice i odroni odnijeli 21 život. Upitnici i uskličnici. Bujice kiše i mulja donijele su bujicu pitanja, i svaka ih tragedija iznova postavlja: Kako se to moglo dogoditi? Zašto? Tko je kriv? Čiji je to mulj koji je preplavio cijela naselja? Ljudski propusti, pohlepa, korupcija, »muljanja« često su uzrok stradanja.

U eter lete izjave, uskličnici laki kao perje: Sve ćemo rasvijetliti! Institucije će odraditi svoj posao! Krivac mora biti pronađen i snosit će posljedice! Učinit ćemo sve da se odgovorni privedu pravdi! Bez sumnje, to je potrebno. No, liječi li to ranu koju je nesreća nanijela? Pronaći krivca nije kraj terapiji. Presuda nema moć pružiti nadu unesrećeniku. U konačnici... Nije dovoljno tražiti ljudske uzroke – osjećamo potrebu upitati Boga. Teško je to jasno izreći, ali Isus lako čita to pitanje iz misli svojih izvjestitelja. »Mislite li da ti Galilejci, jer tako postradaše, bijahu grešniji od drugih Galilejaca? Nipošto!«

Prema židovskom shvaćanju, svaka je patnja kazna od Boga za neki grijeh, bilo onaj koji je počinio pojedinac, njegovi roditelji ili preci. Grijeh se prenosio do trećeg ili četvrtog koljena. Veza između grijeha, kazne i

patnje bila je toliko precizna da su u Isusovo doba neki rabini čak definirali koji grijeh stoji iza koje bolesti i patnje. Klica takvoga stava raste i u nama, očituje se u pitanju: »Što sam to loše učinio da ovo zaslužim od Boga?« Isus ruši tu logiku – »Nipošto!« Za njega, Bog daje kišu i pravednima i nepravednima, a njegov sud ne događa se tijekom ovog života, već na kraju vremena, kada će razlučiti dobro od zla, žito od kukolja, pravednike od zlikovaca.

Krist diskretno prelazi preko lakih tumačenja o sudbini, o pravednoj ili nepravednoj kazni, o slijepoj fatalnosti. On čak i ne tvrdi da ima odgovor na pitanje zašto postoji patnja – štoviše, i sâm na križu viče: »Zašto?« na što mu Otac ne daje trenutačan odgovor. Ljudi dolaze k Isusu postavljati pitanja o drugima, a on ih poziva da pogledaju u sebe: »Obratite se! Ako se ne obratite, svi ćete slično propasti.« Obratiti se, u izvornom grčkom jeziku znači »promijeniti način razmišljanja«, odluke, sudove, životne izbore (*metanoein*). Poziv na obraćenje je poziv na promjenu smjera, prijelaz s promatrača na pomagača! Učitelj uvijek koristi slike, pa će i ovu poruku konkretizirati prisposodobom o smokvi.

Smokva je jedno od najčešćih i najdarežljivijih stabala u Palestini, daje plodove gotovo deset mjeseci na godinu. Obično se sadi među vinovom lozom, simbolom Božjega naroda – Izraela. U ovoj prisposodbi smokva predstavlja i sve one koji izvještavaju o tragičnim događajima. Neplodne izvjestitelje neće osuditi, nego će ih ovaj skroman Zemljoradnik zagrnuti i okopati, vjerujući da se mogu obratiti. Možda je to ona smokva na koju je jednom naišao, puna lišća, ali bez ploda. Zelenilo i bogatstvo lišća jamče joj dugovječnost, i iz njezine perspektive – njoj ništa ne nedostaje. Sebi je dostatna – samodostatna. Živi samo za sebe. Ali smokva treba radati i hraniti domaćina i njegovu djecu, ponuditi se putnicima i hodočasnici. Ona hrani gladna usta. Treba se okrenuti drugima. Njezino obraćenje je rađanje i darivanje drugima. U tome je njezin smisao. Bez ploda iscrpljuje samo zemlju, a plodom hrani gladne.

Usudujem se čitati poruku i na nedavnim ruševinama »kula«, naših kuća, nadstrešnica, klubova. Na besplodnoj smokvi strši lišće pitanja: Tko je kriv? Tko je grešniji? Pitanje ljubavi je: Kako ispružiti ruku nade? Bol ne liječi objašnjenje nego suosjećanje; bol ne traži krivca, nego braću i sestre koji znaju tješiti, biti uz križ, poput Marije, Isusove majke. Traži braću i sestre koji

bdiu uz križeve zemlje, gdje je Krist razapet u svojoj braći.

Kako napraviti zaokret – od promatrača, izvjestitelja onoga što se dogodilo, prema onome što se treba dogoditi kako bi nesreća dobila predznak nade? Bog ne traži tvoje riječi, nego tvoje ruke koje pomažu drugima. Čarobna Isusova riječ: »Možda će!« Motika odgađa stečaj za još jednu godinu, pa za još jednu... U tom »možda će« skriva se čudo Božjega milosrđa. Bog ne gasi fitilj koji tinja, nego u njemu vidi svjetlo koje tek treba planuti; vjeruje da ljubav može zaviti napuknutu trsku i uspraviti je. Bogu je dovoljan fitilj koji dimi i napuknuta trska – On u njima već vidi plamen i ples zdrave trske. Tamo gdje svijet vidi samo ruševine, Bog otvara gradilište i uvodi svoje radnike, one s kojima prolazi put obraćenja od promatrača do pomagača. Nije obraćenje osuda i bijeg od svijeta, nego koraci prema ozdravljenju.

Vraćam u misli tragediju koju smo zajedno sa stradalnicima u BiH proživjeli prošle jeseni. Na traci su upečatljive vaše ruke koje su hitro dostavile pomoć. Ne čuje se pitanje: Tko je kriv? Vidjela se konkretna pomoć koja je u tom trenutku prenijela ljubav i pažnju, daleko veću od same materijalne pomoći.

Braćo i sestre!

Prvo: Bog i dalje računa na nas. Na mnogim ruševinama, na tim Božjim gradilištima nade, Bog čuva mjesto za tebe i mene. Njegova ljubav već sada okopava tlo našega srca – da ne ostane samo lišće samodostatnosti, već da donese plod za druge. Zato, budi radnik nade! Na ruševinama svijeta, budi znak Njegove vjernosti.

Drugo: Isus uzima iz naših ruku sjekiru i daje nam motiku. Često je sjekira u našim rukama – oštra riječ koja sasijsa, prezir u srcu koji ranjava, omalovažavanje na svim razinama. Isus želi da stavimo sjekiru sa strane. U ruke nam daje motiku – da okopavamo, da strpljivo njegujemo, da dajemo priliku, baš kao što On daje priliku tebi i meni. Budi onaj koji okopava, ne onaj koji odsijeca!

Treće: Božje lice je lice strpljenja i nade. Lice ljubavi. Tu sliku On utiskuje u naše srce. Nosimo Njegovo lice u svijet – neka naši koraci, riječi i djela budu odsjaj Njegove nade.

Bože Radoš
varaždinski biskup
predsjednik HC-a

IZJAVA VIJEĆA BISKUPSKIH KONFERENCIJA EUROPSKE UNIJE – COMECE

Gledati s nadom prema Europi

Mi, biskupi koji predstavljamo biskupske konferencije 27 zemalja članica Europske unije, okupili smo se na proljetnoj plenarnoj skupštini Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE) 2025. u Nemiju (Italija) i usvojili sljedeću izjavu.

Okupljeni kao hodočasnici nade u ovoj Jubilarnoj godini, s dubokom zabrinutošću primjećujemo kako svijet tone u opasnu spiralu. Porast napetosti u svijetu, potaknut rastućim izolacionizmom i produbljivanjem podjela, umanjuje međunarodnu suradnju i oslabljuje demokratska načela. Takva kombinacija često dovodi do nemilosrdnoga natjecanja i nasilnih sukoba, očigledno kršeći međunarodno pravo. Rat u Ukrajini, koji je trenutačno u tijeku, kao i neizvjesnost s kojom se ukrajinski narod suočava u svjetlu nedavnih geopolitičkih događaja – samo je jedan od brojnih nasilnih sukoba i nestabilnih situacija diljem svijeta – osobito je tragičan podsjetnik na ovu izrazito zabrinjavajuću stvarnost.

Kao kršćani, vjerujemo u Isusa Krista koji je naša nada i pronalazimo utjehu u njegovim riječima: »Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem« (Iv 14,27).

Imajući u vidu značajne događaje koje ćemo obilježiti ove godine – 80. obljetnicu završetka Drugoga svjetskoga rata, 75. obljetnicu Schumanove deklaracije i 50. obljetnicu potpisivanja Helsinškoga završnog akta – pozivamo europske i svjetske vođe da iznova postanu nadahnuti i vođeni duhom tih povijesnih događaja i njihovim temeljnim vrijednostima. Ti ključni događaji svjedoče našem vremenu kako dijalog i suradnja, uz stvaralački napor za postizanje mira i ukorijenjenost u zajedničkim vrijednostima ljudskoga dostojanstva, solidarnosti, demokracije i općega dobra, mogu potaknuti jedinstvo i pomoći u prevladavanju sukoba.

U ovim burnim i nestabilnim vremenima mnogi gledaju prema Europi, a posebno prema Europskoj uniji, nadajući se da će ona pokazati kojim putem krenuti. Mi dijelimo pogled pape Franje, koji Europu vidi kao obećanje mira i izvor razvoja za samu sebe i za cijeli svijet.

Prepoznavamo potrebu za snažnom Europskom unijom koja je u ovim nesigurnim vremenima jednako sposobna zaštititi i svoje građane i vrijednosti koje se promiče u Europi i diljem svijeta. Ipak, vjerujemo da je izvoran poziv EU-a biti projekt mira. Stoga sva prije-ko potrebna, proporcionalna i odgovarajuća ulaganja u europsku obranu ne smiju štetno djelovati na napore za promicanje ljudskoga dostojanstva, pravde, cjelovitoga ljudskoga razvoja i brige za stvoreno. Učinkoviti mehanizmi kontrole i čvrsta predanost diplomaciji ključni su za sprječavanje opasne utrke u naoružanju koja ne bi služila cilju mira, nego samo tržišnim interesima.

Prepoznavamo napore EU-a, kojima želi unaprijediti svoju konkurentnost i sposobnost za autonomno djelovanje, kao odgovor na trenutačne promjene u svjetskom gospodarstvu i geopolitičkom okruženju. Unatoč tome, zahtijevamo da ti naponi ne umanje povijesnu predanost EU-a solidarnosti, posebno s najranjivijim regijama svijeta i s onima koji pate zbog siromaštva ili traže utočište. Takve inicijative ne bi trebale ugroziti vjerodostojnost EU-a kao svjetskoga predvodnika u promicanju ljudskih prava, društvene pravde i održivosti okoliša. Usred rastuće međunarodne polarizacije, naglašavamo važnost očuvanja dugogodišnjih partnerstava i savezništava, dok nastojimo uspostaviti nove dijaloge i suradnje.

Dok Europska unija prolazi kroz ova nesigurna vremena, duboko se nadamo da će ostati vjerna svojim temeljnim načelima i nastaviti djelovati kao ujedinjena, pouzdana i povezujuća sila za svoje susjedstvo i za svijet.

U ovom razdoblju korizme, dok se kršćani pripremaju za Uskrs – blagdan nade i obnove – na poseban način povjeravamo Europu Uskrsnom Gospodinu Isusu i zazivamo zagovor Marije, Kraljice Mira.

[Odobreno od Vijeća biskupskih konferencija Europske unije COMECE u Nemiju (Italija) 28. ožujka 2025. godine.]

ZAJEDNIČKA IZJAVA EUROPSKE KONFERENCIJE KOMISIJÂ ZA PRAVDU I MIR IZ ALBANIJE, BELGIJE (FLANDRIJA), BELGIJE (VALONIJA), HRVATSKE, FRANCUSKE, NJEMAČKE, ITALIJE, LUKSEMBURGA, PORTUGALA, ŠPANJOLSKE, ŠVEDSKE, ŠVICARSKE I UKRAJINE

Europa pred izazovima organiziranoga kriminala

Sažetak

Organiziran kriminal rastući je sigurnosni problem u Europi. Različiti oblici organiziranoga kriminala i raznolike metode koje koriste, kao i širok spektar prijetnji i destruktivnih potencijala njihovih aktivnosti, nisu samo kriminološki fenomeni, već predstavljaju i golem problem za europska društva i države. Stoga Europska konferencija komisijâ za pravdu i mir ovom izjavom zahtijeva da se suzbijanje organiziranoga kriminala uočava kao izazov za cjelokupno društvo i politiku.

Popis zahtjeva

Mi, Europska konferencija komisijâ za pravdu i mir, zalažemo se za stvaranje širokih nacionalnih i europskih saveza protiv organiziranoga kriminala, na razini različitih politika, agencija za provedbu zakona, civilnoga društva i Crkve. S našega stajališta, žurno su potrebne sljedeće mjere za učinkovitu borbu protiv organiziranoga kriminala u Europi.

1. Započeti proces stvaranja obvezujuće definicije organiziranoga kriminala na interdisciplinarnoj osnovi, uz redovito procjenjivanje njezine učinkovitosti na području Europe.
2. Ojačati međunarodnu suradnju u borbi protiv organiziranoga kriminala, uključujući zajedničke obavještajne službe, usklađene zakone i zajedničke operacije za razbijanje prekograničnih kriminalnih mreža.
3. Naglasiti važnost rješavanja sistemskih institucionalnih ugroženosti.
4. Uspostaviti multilateralnu i prekograničnu europsku strategiju koja usklađuje, integrira i objedinjava mjesne, nacionalne i međunarodne napore, s obzirom na to da mreže organiziranoga kriminala ne priznaju nacionalne granice, što je posebno osjetljivo pitanje na vanjskim granicama Europske Unije. Postojeće ili novostvorene platforme za razmjenu moraju imati mogućnost pratiti dinamički promjenjive oblike organiziranoga kriminala kako bi mogle prilagoditi političke, policijske i druge odgovore.

5. Poboljšati pravni okvir i povećati kapacitete Europa u borbi protiv prekogranične prirode organiziranoga kriminala. Ovo bi trebalo uključivati poboljšane okvire za razmjenu podataka, primjerice u suradnji s Interpolom, kao i tehnološke alate za praćenje i rješavanje rastućih kriminalnih mreža.

6. Naglasiti važnost borbe protiv organiziranoga kriminala, jer se taj problem proteže kroz sve razine nacionalne i europske politike. To znači da bi se ovo pitanje trebalo sustavno razmotriti u konceptualnim promišljanjima o smjerovima razvojnih, gospodarskih, socijalnih, obrazovnih i integracijskih politika.

7. Uspostaviti redovite okrugle stolove koji bi trebali okupljati različite skupine i institucije na relevantnim europskim i nacionalnim političkim razinama, koje su upoznate ili zahvaćene ovim problemom, kako bi se razmjenjivale informacije i iskustva, raspravljalo o prijeko potrebnim ili korisnim mjerama i inicijativama, te kako bi se izradile odgovarajuće preporuke za društvo, donositelje politika i vlasti.

8. Poboljšati prevenciju informiranjem, obrazovanjem i podizanjem svijesti. Zbog toga je potrebno financirati i promovirati projekte i institucije koji se zalažu za ovaj cilj. U tom kontekstu potrebno je i promicati ili stvoriti organizacije koje provode mjere osobnoga razvoja kako bi se dugoročno izgradila otpornost u cijelom društvu.

9. Biti podrška žrtvama organiziranih kriminalnih radnji, uključujući migrante i druge osobe koje su bile žrtve trgovanja ljudima ili prisiljene na ilegalne radnje. One moraju biti zaštićene. Ako su dobro zbrinute, onda bi mogle pružiti neprocjenjive informacije o kriminalnim organizacijama i na taj način podržati borbu protiv organiziranoga kriminala.

10. Proučiti sveobuhvatne programe integracije kojima se migrantima, prvenstveno onima koji nisu Europljani, olakšava pristup obrazovanju, jezičnom usavršavanju i tržištu rada, kako bi se značajno smanjila

ekonomska marginalizacija i potaknula inkluzija. Njihova nesigurna situacija stavlja ih u poziciju vrlo ranjive skupine u kontekstu organiziranoga kriminala, ali važno je oduprijeti se iskušenju da ih automatski stigmatiziramo kao prijestupnike.

11. Istražiti je li moguće, i na koji način, zabraniti reklame i promidžbu štetnih djelovanja poput uporabe droga, kockanja, pornografije i prisilne prostitucije u medijima, s obzirom na to da te i mnoge druge radnje često značajno pridonose razvoju i financiranju kriminalnih organizacija.

12. Potaknuti promišljanje o restorativnoj pravdi i rehabilitaciji kao dijelu pravosudnog procesa. Dati prednosti jačanju otpornosti društva, njegovanju solidarnosti i poticanju mirenja, uzimajući u obzir da žrtve, počinitelji i pogođene zajednice trebaju biti integralan dio procesa.

13. Pozivamo Crkve i njihove organizacije da iskoriste sve mogućnosti koje imaju na raspolaganju za podizanje svijesti o društveno destruktivnom značaju bijeloga kriminala. Biskupi i svećenici trebali bi javno istaknuti nespojivost organiziranoga kriminala s kršćanskim vrijednostima, koristeći ekskomunikaciju kao moralan i duhovan alat za isticanje stava da se Crkva protivi kriminalnim organizacijama.

14. U vlastitim strukturama, Crkve moraju biti saveznici na svim razinama inicijativa, organizacija i osoba koje se protive organiziranom kriminalu. Moraju biti informirane o tome u kojim područjima njihova djelovanja može doći do poteškoća i poduzeti mjere opreza protiv kriminalnog utjecaja. Nijedna ekonomska aktivnost Crkava ne smije promicati ili omogućavati djelovanje organiziranoga kriminala, niti imati kriminalna obilježja, jer su dio očitovanja strukture grijeha. Crkvene institucije, uključujući humanitarne organizacije i financijske institucije, trebale bi se pridržavati strogih etičkih standarda kako bi izbjegle suodgovornost ili neizravnu podršku organiziranom kriminalu. Potrebno je provoditi redovite revizije radi promicanja transparentnosti i integriteta.

Pozadina problema

Europa se trenutačno suočava s mnogim prijetnjama svojoj sigurnosti, integritetu i koheziji, kako iznutra tako i izvana. U svjetlu tih prijetnji, od kojih su mnoge svima vidljive, postoji i djelomično skrivena opasnost koja djeluje i raste: organiziran kriminal.

Bez općeprihvaćene definicije, vrlo je teško precizno definirati što točno podrazumijeva pojam organiziran kriminal. Na temelju opisa Europol, moguće je barem prikazati što sve obuhvaća organiziran kriminal. Prvenstveno, radi se o kriminalnim mrežama ili skupinama koje djeluju u mnogim područjima. Osim širokih područja djelovanja, koriste i iznimno raznolike metode. Međutim, u pravilu obično uključuju korupciju i različite oblike uporabe moći i nasilja.

Socijalna i politička percepcija potencijalne prijetnje koju predstavlja organiziran kriminal, uvelike se razlikuje diljem Europe. Dok je u jednim zemljama problem gotovo očigledan i postoje brojni vladini i društveni pristupi rješavanju problema, u drugim je zemljama borba protiv ovoga fenomena vrlo ograničena. Vrlo često u tim slučajevima svijest o problemu nije dovoljno razvijena ili postoji manjak političke volje. Također, često može prevladavati mišljenje da je organiziran kriminal problem drugih. Međutim, to je pogrešna procjena. Organiziran kriminal jest globalan i rastući europski problem i nijedna država ne može se osloboditi zadatka suočavanja s izazovima koje on donosi – pogotovo zato što je njegovo prekogranično djelovanje jedna od izvanrednih karakteristika ovog oblika kriminala.

Koliko god suzbijanje organiziranoga kriminala zahtijeva zajednički napor cijele europske obitelji država, on nema samo jedno lice. Postoje značajne razlike u njegovim karakteristikama, jer kriminalne organizacije djeluju na različite načine i znaju kako iskoristiti različite okolnosti u područjima svojega djelovanja (tj. teritorijalne slojeve poput nacionalnih, regionalnih, ruralnih i urbanih, pograničnih i unutarnjih područja). Također, to objašnjava širinu i dubinu prodiranja u pojedina društva. Izrazito je teško suzbiti organiziran kriminal i provoditi borbu protiv njega, jer se kriminalne aktivnosti ne događaju samo u takozvanom *podzemlju*. Naprotiv, u njemu sudjeluju počinitelji iz svih dijelova društva i svih društvenih staleža, svojevolljno ili nesvjesno. Takav primjer nalazi se u državnim i mjesnim političkim strukturama, često povezanim s ostacima obavještajnih mreža iz prethodnih režima. Organiziran kriminal često je karakteriziran time što granica između ilegalnoga i legalnoga područja, između *podzemlja* i *društva*, postaje zamagljena stvaranjem ovisnosti ili čak sklapanjem saveza između tih dvaju područja. To nisu rijetki slučajevi, pogotovo u tranzicijskim zemljama gdje postoje zajedničke kriminalne aktivnosti u takozvanim *privatno-javnim partnerstvima*. U tome novac iz javnih sredstava odlazi u privatne džepove na netransparentan i kriminalan način, a javne se usluge

podmićuju. Ovakva međuzavisnost često dovodi do paradoksalne situacije da mnoga društva s jedne strane pate zbog djelovanja organiziranoga kriminala, dok s druge strane neki sudionici organiziranoga kriminala uspijevaju steći određen stupanj društvene tolerancije. Štoviše, katkad čak mogu zauzimati visoke državne funkcije i uživati priznanje ili podršku javnosti, vještim iskorištavanjem tih službenih i neslužbenih saveza, predstavljajući se kao društveni dobrotvori. Nerijetko takvi mutni savezi preuzimaju izvorne državne dužnosti poput sigurnosti, zdravstva, zaštite i reda te odvoza otpada, koristeći javna sredstva za privatnu korist.

Katolička Crkva, posebice pod vodstvom pape Franje, dosljedno je osuđivala organiziran kriminal, nazivajući ga ozbiljnim moralnim i društvenim zlom koje ugrožava ljudsko dostojanstvo i zajedničko dobro. Papa Franjo je izričito ekskomunicirao članove mafije, izjavivši 2014. godine: »Oni koji u svojem životu slijede ovaj put zla, kao što to čine mafijaši, nisu u zajedništvu s Bogom. Oni su ekskomunicirani.« Njegov čvrst stav definira organiziran kriminal ne samo pravnim pitanjem, već i dubokim kršenjem Božanske pravde i kršćanskih vrijednosti kao što su zajedničko dobro, solidarnost i pravda. Papa Franjo potiče globalnu suradnju u borbi protiv tih transnacionalnih mreža, naglašavajući da takvi zločini iskorištavaju institucionalne disfunkcije i društvene ranjivosti. Također je istaknuo izrazitu ljudsku cijenu organiziranoga kriminala, opisujući ga kao silu koja nanosi patnju i vidljivim i nevidljivim žrtvama, čije dostojanstvo i prava moraju biti zaštićeni.

U svjetlu kršćanskoga socijalnoga nauka, jasno je vidljiva silina društveno-destruktivnoga potencijala organiziranoga kriminala: većina oblika organiziranoga kriminala ide ruku pod ruku s grubim kršenjima ljudskoga dostojanstva i najtežim povredama ljudskih prava. Takve pojave trebale bi se smatrati očitim manifestacijama nevidljivih, ali aktivnih struktura grijeha. To je očito pri slučajevima ubijanja i ubojstava, koja predstavljaju kršenja prava na tjelesni integritet ili temeljnoga prava na život. Posebice je delikatno kada se kriminalne mreže susreću u osjetljivim područjima zdravstva, obrazovanja, kulture i medija. Osim što truje pojedince i društvo i čini ih nesposobnima za normalno funkcioniranje, trgovina drogom zanemaruje pravo na zdravlje. Pravo na zdravlje često je neoprezno ugroženo u slučajevima ilegalnih odlaganja otrovnog otpada, krivotvorenih lijekova, namjernog nepoštivanja sigurnosnih propisa u građevinskoj industriji, prisilne prostitucije žena i muškaraca, te komercijalne zlouporabe djece ili adolescenata. Prisilno surogatstvo jest izrazito perfidan oblik iskorištavanja djece i žena, koji

prvenstveno služi komercijalnim ciljevima, kao i trgovina djecom, pogotovo onom iz neeuropskih zemalja, kako bi ih ponudili za posvojenje. Također, izričito spominjemo organiziran financijski kriminal, koji organizirani kriminalci provode na svim kontinentima, a postao je mnogo značajniji zbog novih tehnologija. Financijski kriminal ima ozbiljan društveno-ekonomski utjecaj i često je povezan s nasilnim kriminalom, pa čak i terorizmom.

Zajedničko obilježje svih vrsta organiziranoga kriminala jest to da uvijek nanosi štetu ljudima – fizičku ili emocionalnu, kratkoročnu ili trajnu – a u krajnjim slučajevima uzrokuje i smrt. Ljudi postaju sredstva za postizanje određenoga cilja, za donošenje profita ili za uzrokovanje ovisnosti. Ovakva instrumentalizacija ljudi ne utječe samo na žrtve, već i na počinitelje kaznenih djela. U kriminalnim radnjama nema ničega prihvatljivoga ili poželjnoga, pa svatko postaje žrtva. Zbog toga organiziran kriminal gotovo uvijek djeluje protiv same srži ljudskih prava – ljudskoga dostojanstva.

Iz svega navedenoga proizlazi potreba za proširenim razumijevanjem pojma sigurnosti, kojim bi trebalo obuhvatiti središnja obilježja ljudske sigurnosti i povezati nov odnos između unutarnje i vanjske sigurnosti. Ovdje se ne radi samo o prijetnji individualnoj sigurnosti zbog izravnoga fizičkog nasilja, već i o sigurnosnim rizicima poput zdravstvenih prijetnji, uništavanja okoliša ili društvenih problema koji ugrožavaju ili uništavaju ljudske živote i miran suživot. Ne bismo smjeli zanemariti niti umanjiti štetu koju organiziran kriminal nanosi svemu stvorenomu. Svijet oko nas snosi posljedice zbog trgovine ugroženim vrstama životinja i biljaka, ilegalnog uništavanja zaštićenih prirodnih područja, ilegalnom ili samo prividno legaliziranom eksploatacijom prirodnih izvora različitim oblicima korupcije, krivolova, ispuštanjem nafte, štetnih tvari ili otrovnih otpadnih voda.

Suzbijanje i borba protiv organiziranoga kriminala mora postati političko i društveno pitanje koje zahvaća sva područja. Nije dovoljno prepustiti borbu protiv ovih oblika kriminala policiji ili sudovima, čija djelovanja često ne odgovaraju zahtjevima pravnoga postupanja, nego očekivanjima interesnih skupina. Zbog toga svako društvo mora ozbiljno preispitati načine na koje koristi određene oblike organiziranoga kriminala, svjesno ili nesvjesno. Prešutno sudjelovanje u takvim aktivnostima počinje krivotvorenjem profita i utajom poreza, neprijavlivanjem građevinskih radnika, lošim uvjetima rada i nejasnim radnim vremenima. Zatim se proširuje na kupnju cigareta bez markica i prostituciju, na ilegalno zapošljavanje domaćica i stranih radnika

– što je jedan od oblika modernoga ropstva – na konzumiranje droga kako bi se postigla bolja radna učinkovitost ili zbog zabave. Uz prethodne radnje, navodimo i krađu umjetnina i davanje mita za zapošljavanje ili za kakvu drugu korist. Osim toga, svaki oblik netransparentnoga djelovanja i donošenja odluka odgovara logici struktura grijeha. Sve ovo treba nadopuniti novom poštasti ovisnosti o kockanju i kladjenju, koja nije samo ozbiljan moralan i obiteljski problem, već je i povezana s raznim oblicima kriminalnih radnji poput iznude, ucjene, krađe i zavjere s ciljem stjecanja profita. Društveno prihvaćeno izbjegavanje plaćanja poreza, koje se smatra beznačajnim prekršajem, samo je početan korak do velike porezne prijevare, kojom katkad upravljaju visoko profilirane financijske institucije ili njihovo osoblje.

Budući da organiziran kriminal u velikoj mjeri funkcionira po tržišnom načelu, on može napredovati samo ako postoji društvena potražnja kojoj pogoduje i društvena ravnodušnost prema ovim pojavama, što rezultira odobravanjem koje se ukorjenjuje u mentalitet mjesne zajednice. Osim strukturnih čimbenika koji idu u prilog organiziranom kriminalu, u borbi protiv njega moraju se sagledati i društvene vrijednosti i stavovi. Upravo oni katkad podržavaju određene koruptivne radnje koje smatraju društveno prihvatljivima, ako ne i moralnima, što govori o društvenim obilježjima mjesne kulture i mentaliteta. Bez promjene mentaliteta i kulture društva u kojem djeluju korupcija i organiziran kriminal, to je društvo osuđeno na propast.

PRIOPĆENJA

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG ZASJEDANJA SABORA HBK-A

Zagreb, 21. siječnja 2025.

Izvanredno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK) održano je u utorak 21. siječnja 2025. godine, u sjedištu HBK-a u Zagrebu, pod predsjedanjem predsjednika HBK-a, zagrebačkog nadbiskupa Dražena Kutleše.

Nakon uvodne zajedničke molitve, nazočne je pozdravio nadbiskup Kutleša, podsjetivši da se zasjedanje održava usred Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, koja se ove godine obilježava u znaku 1700. obljetnice Prvoga nicejskoga sabora. Tom je prigodom Crkva, nadahnuta Duhom Svetim, u punini izrazila svoju vjeru kroz Nicejsko vjerovanje. Nadbiskup je istaknuo da to vjerovanje nije samo teološki tekst, već dubok izraz vjere u Trojedinoga Boga i utjelovljenog Sina, Isusa Krista, koji nas podsjeća na ključnu ulogu biskupa u čuvanju pologa vjere. Osvrnuo se i na Svetu godinu 2025., naglasivši kako ona pruža priliku za ponovno otkrivanje kršćanske nade kao snage koja nas nosi kroz svakodnevne izazove.

U radnom dijelu zasjedanja, nakon usvajanja zapisnika s prethodnog zasjedanja, biskupi su upoznati s poviješću djelovanja Katoličke karizmatске obnove u Hrvatskoj, njezinim strukturama i različitim oblicima djelovanja. Posebno su razmatrali prijedlog Statuta Katoličke karizmatске obnove u Duhu Svetom Hrvatske, kojim se nastoji pridonijeti strukturiranju i osnaživanju karizmatskog pokreta unutar mjesne Crkve. Cilj je da ovaj pokret ostane vjeran svojoj misiji evangelizacije i duhovne obnove, u skladu s crkvenim naukom i načelima crkvenoga zajedništva.

Biskupima su također predstavljeni glavni naglasci dokumenta Dikasterija za Istočne Crkve od 22.

studenoga 2024. godine. Dokument govori o biritualizmu, prelascima između Crkava (*transitus ad aliam Ecclesiam sui iuris*) te o prilagodbama obreda. Riječ je o tekstu koji donosi korisne informacije o dosadašnjoj praksi i daje konkretne naputke za postupanje u specifičnim okolnostima. Naglašava jedinstvo u različitosti, uz poštivanje posebnosti Istočnih Crkava, čime se biskupima pomaže u odgovornom pristupu određenim pitanjima i međusobnim odnosima.

Na zasjedanju su također donesene odluke o pojedinim mandatima unutar tijela HBK-a. Gospićko-senjski biskup Marko Medo izabran je za predsjednika Vijeća za laike te mu je povjeren i mandat za ustroj Odbora za pastoral branitelja, članova njihovih obitelji i stradalnika Domovinskoga rata. Splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić imenovan je novim članom Biskupske komisije za odnose s državom, dok je vojni ordinarij Jure Bogdan imenovan članom Biskupske komisije za ekumenizam. Varaždinskom biskupu Boži Radošu povjeren je novi petogodišnji mandat predsjednika Hrvatskog Caritasa.

Tijekom zasjedanja biskupi su raspravljali i o aktualnim pitanjima u Crkvi i društvu.

Na kraju zasjedanja, biskupi su sudjelovali na predstavljanju knjiga kardinala Franje Kuharića *Pоруке са Stepinčeva groba* i kardinala Josipa Bozanića *Alojzije Stepinac – Žrtva za budućnost*. U ovim su knjigama sabrane propovijedi na spomendan bl. Alojzija Stepinca, 10. veljače, od 1970. do 2023. godine.

Tajništvo HBK-a

PRIOPĆENJE SA 27. ZAJEDNIČKOG ZASJEDANJA HBK-A I BK BiH

Članovi Hrvatske biskupske konferencije (HBK) i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH) održali su 27. redovito zajedničko zasjedanje 20. siječnja 2025. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu. Zasjedanje je održano pod predsjedanjem zagrebačkog nadbiskupa Dražena Kutleše, predsjednika HBK-a, te vrhbosanskog nadbiskupa i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH Tome Vukšića, predsjednika BK BiH.

Na zasjedanju su sudjelovali svi članovi HBK-a i BK BiH, osim banjolučkog biskupa Željka Majića, čiji je delegat bio generalni vikar Banjolučke biskupije mons. Karlo Višaticki.

Biskupi su upoznati s radom Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu te su saslušali izlaganje dr. Lukasa Schreibera, nacionalnog ravnatelja Njemačke biskupske konferencije za dušobrižništvo na drugim jezicima i obredima. Dr. Schreiber istaknuo je kako u Njemačkoj oko 17 % katolika čine osobe sa stranim državljanstvom, koje dolaze iz 27 zemalja i jezičnih skupina te 12 Istočnih katoličkih Crkvi. Među njima ima oko 354 000 katolika podrijetlom iz Hrvatske i BiH. Podsjetio je kako je Njemačka biskupska konferencija nedavno objavila *Smjernice za dušobrižništvo na drugim jezicima i obredima*, koje potiču snažniju integraciju katolika migranata u mjesne Crkve. Suradnju s HBK-om i BK BiH ocijenio je izvrsnom.

Potom je godišnje izvješće podnio nacionalni ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. vlč. Tomislav Markić. Izvijestio je da hrvatska inozemna pastva obuhvaća 180 hrvatskih katoličkih župa, misija, zajednica ili centara u kojima djeluje ukupno 184 svećenika. Biskupi su upoznati s aktualnostima u dušobrižništvu za Hrvate u inozemstvu. Na zasjedanju je ponovno izražena zahvalnost svima koji su uključeni u pastoralnu skrb za hrvatske katolike diljem svijeta.

Nadbiskup Tomo Vukšić imenovan je predsjednikom Vijeća HBK-a i BK BiH za inozemnu pastvu na nov petogodišnji mandat.

Šibenski biskup Tomislav Rogić, predsjedatelj Biskupske komisije za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu, izvijestio je o službenom pohodu Zavodu sredinom siječnja 2025. godine. U Zavodu trenutačno boravi 24 svećenika studenta iz Đakovačko-osječke, Zagrebačke, Vrhbosanske, Splitsko-makarske, Riječke i Zadarske nadbiskupije, Varaždinske, Sisačke,

Bjelovarsko-križevačke i Požeške biskupije, te Križevačke eparhije, koji studiraju na devet crkvenih sveučilišta u Rimu.

Na zasjedanju su prikazani rezultati akcije *Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini*, o čemu su izvijestili predsjednici Caritasa dviju biskupskih konferencija – nadbiskup Tomo Vukšić i varaždinski biskup Bože Radoš. Članovi BK BiH zahvalili su svima koji pridonose ovoj akciji, čija se sredstva koriste za skrb o potrebitima te za različite korisne projekte u bosanskohercegovačkim biskupijama. Sljedeći *Tjedan solidarnosti* održat će se od 23. do 29. ožujka ove godine, a središnje euharistijsko slavlje bit će slavljeno u Župi Žepče na treću korizmenu nedjelju 23. ožujka.

O radu zajedničke Komisije HBK-a i BK BiH za hrvatski martirologij izvijestio je njezin predsjednik, krčki biskup Ivica Petanjak. Predstavio je dosadašnje rezultate rada Komisije, koja je popisala oko 300 000 žrtava, te je ukazao na izazove s kojima se taj projekt suočava.

HBK i BK BiH nastavljaju iznimno dobru suradnju i na području misijskog pastoralna, što je istaknuo predsjednik Vijeća HBK-a za misije, porečki i pulski biskup Ivan Štironja. Papinska misijska djela (PMD) u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini zajedničkim naporima podižu svijest o važnosti evangelizacije i misijskog djelovanja. Biskupi su zahvalili svima koji svojim radom i darovima pomažu misionarima u njihovom poslanju. Susret hrvatskih misionara ove godine održat će se od 21. do 25. lipnja u Đakovu.

O pripremama za proslavu Svete godine 2025. i 1100. obljetnice splitskih crkvenih sabora iz vremena kralja Tomislava, govorio je predsjednik Odbora HBK-a za jubilejske proslave, vojni ordinarij Jure Bogdan. Podsjetio je na planirana događanja, uključujući Vjeronaučnu olimpijadu, znanstveni simpozij od 8. do 10. svibnja u Splitu, posvetu naroda i domovine Presvetom Srcu Isusovu 27. lipnja, zajedničko euharistijsko slavlje u Tomislavgradu 5. srpnja, te nacionalno hodočašće u Rim od 5. do 12. listopada.

Na kraju zasjedanja, biskupi su dali upute za nastavak izrade dokumenta koji sadrži načela i smjernice za formaciju svećenika, te su obaviješteni o tijeku prijevoza *Misala* na hrvatski jezik.

Tajništva HBK-a i BK BiH

PRIOPĆENJE SA 70. ZASJEDANJA SABORA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 28. – 30. travnja 2025.

Plenarno 70. zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK) održano je od 28. do 30. travnja 2025. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu, pod predsjedanjem zagrebačkoga nadbiskupa mons. Dražena Kutleše.

Na početku zasjedanja nazočnima se obratio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua, koji je srdačno pozdravio sve prisutne te se sa zahvalnošću osvrnuo na nedavni oproštaj od svetoga oca Franje. Među uzvanicima bili su i predstavnici drugih biskupskih konferencija: predsjednik Slovenske biskupske konferencije biskup Novoga Mesta Andrej Saje, delegat Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine banjalučki biskup Željko Majić, delegat Talijanske biskupske konferencije nadbiskup Gorice Carlo R. M. Redaelli, te srijemski biskup Fabijan Svalina, subotički biskup Ferenc Fazekas, kotorski biskup Mladen Vukšić i savjetnik Apostolske nuncijature mons. Alvaro Ernesto Isurieta Y Sea.

Pozdravljajući na početku zasjedanja članove HBK-a i prisutne goste, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, s osjećajem pijeteta i sinovske tuge, osvrnuo se na protekle dane obilježene smrću i oproštajem od svetoga oca Franje.

»Na sâm dan Uskrsa svojim je izlaskom među vjernike okupljene na Trgu sv. Petra pokazao da pastirima pripada mjesto među narodom te da je poslanje Crkve 'u izlasku'. Njegov primjer ostaje trajan dar Crkvi, a naš je zadatak dopustiti da nas on trajno propituje i nadahnjuje. U ime svih nas izričem duboku zahvalnost Gospodinu za papu Franju – za njegovo evandeosko svjedočanstvo i neumoran rad na naviještanju Krista svakome stvorenu«, istaknuo je nadbiskup Kutleša.

Potom je podsjetio kako će biskupi HBK-a, na ovogodišnju svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, posvetiti hrvatski narod Presvetom Srcu Isusovu, potičući pritom pobožnost kojoj je papa Franjo posvetio svoju posljednju encikliku *Dilexit nos*. Najavljajući ostale teme zasjedanja, predsjednik HBK-a istaknuo je tridesetu obljetnicu enciklike *Evangelium vitae* sv. Ivana Pavla II., naglasivši kako je njezina poruka i danas duboko aktualna. Pritom je potaknuo biskupe da i nadalje zajednički i revno promiču poruku Evanđelja života, kako bi svaki začeti život bio prihvaćen s ljubavlju te kako bi bolesnima i starijima bila osigurana dostojanstvena skrb.

Uslijedili su pozdravi gostiju koji su ukratko prikazali stanje Katoličke Crkve u svojim zemljama te

izazove s kojima se njihove mjesne Crkve trenutačno suočavaju.

Nakon usvajanja zapisnika s prethodnoga zasjedanja, biskupima je predstavljena provedbena etapa Sinode o sinodalnosti u trogodišnjoj perspektivi, koja će se odvijati na temelju posebnoga provedbenoga dokumenta, što će ga tijekom svibnja ove godine objaviti Generalno tajništvo Biskupske sinode. Ključnu ulogu u praćenju primjene sinodalnih smjernica na razini mjesnih Crkava imat će sinodalni timovi sastavljeni od prezbitera, đakona, posvećenih muškaraca i žena, kao i laika i laikinja, u zajedništvu s biskupom. Ti su timovi već dali značajan doprinos tijekom prethodne savjetodavne etape.

Biskupi su također razmotrili prijedlog osnivanja Međubiskupijskoga kanonskoga kaznenoga suda za područje Hrvatske biskupske konferencije, s ciljem da se djelovanje crkvenoga pravosuđa učini dostupnijim i učinkovitijim.

Polazeći od važnosti pastoralne obitelji i promicanja zaštite ljudskog života od začeca do naravne smrti, biskupi su s osobitom pozornošću razmatrali dokument *Život je uvijek dobro*. Riječ je o knjižici koju je, u prigodi tridesete obljetnice enciklike *Evangelium vitae* sv. Ivana Pavla II., priredio Dikasterij za laike, obitelj i život. Biskupi svesrdno preporučuju ovaj dokument, koji nudi brojne smjernice, upute i sadržaje za unaprjeđenje pastoralne obitelji u suvremenom društvu obilježenom mnogim prijetnjama dostojanstvu ljudske osobe. Hrvatski prijevod dokumenta bit će dostupan u digitalnom izdanju.

Na zasjedanju je prihvaćen čin posvete hrvatskoga naroda i domovine Presvetom Srcu Isusovu. Kako je već najavljeno u zajedničkom pastirskom pismu biskupa Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine *Na kršćanskim temeljima. U zajedništvu Crkve. Hodočasnici nade*, sâm čin posvete bit će obavljen na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova 27. lipnja 2025. godine. Toga će dana u svim crkvama euharistijska slavlja započeti u 19 sati, uz petominutnu zvonjavu crkvenih zvona. Posvetna molitva izmolit će se nakon popričesne molitve, a prije završetka euharistijskoga slavlja.

Biskupima je predstavljen dosadašnji tijek rada na izradi hrvatskoga prijevoda trećega tipskoga izdanja *Rimskoga misala*. Prikazani su tijek i način prevođenja, temeljna načela kojih su se prevoditelji držali, kao i izazovi s kojima su se tijekom rada suočavali. Posebno su istaknute hrvatske liturgijske vlastitosti i posebnosti

koje se predlažu za novo izdanje *Misala* na hrvatskome jeziku. Također su naznačeni sljedeći koraci potrebni za konačno odobrenje cjelovitoga teksta od Hrvatske biskupske konferencije, kao i za njegovo prosljeđivanje Dikasteriju za bogoštovlje i disciplinu sakramenata na daljnje postupanje.

Određeni su datumi održavanja dvaju velikih događaja u nadolazećoj godini. Susret hrvatske katoličke

mladeži održat će se u Požegi 2. i 3. svibnja 2026. godine, a Nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji održat će se 19. i 20. rujna 2026. u Osijeku i Aljmašu.

Na kraju zasjedanja potvrđen je nov petogodišnji mandat varaždinskom biskupu mons. Boži Radošu, predsjedniku Odbora za pastoral Roma.

Tajništvo HBK-a

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG ZASJEDANJA SABORA HBK-A

28. svibnja 2025.

Izvanredno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK), pod predsjedanjem predsjednika HBK-a zagrebačkoga nadbiskupa Dražena Kutleše, održano je u srijedu 28. svibnja 2025. godine, u sjedištu HBK-a u Zagrebu.

U svojem pozdravnom govoru nadbiskup Kutleša podsjetio je da je u razdoblju od posljednjeg redovitoga zasjedanja u travnju preminuo papa Franjo, a za novoga papu izabran Lav XIV., istaknuvši: »U duhu zajedništva još jednom upućujemo Svetome Ocu izraze svoje vjernosti i molitve, svjesni da je jedinstvo s Petrovim nasljednikom u temeljima crkvenoga zajedništva.« U nastavku je podsjetio na veliku proslavu 1700. obljetnice Prvoga nicejskoga sabora, na kojemu je Crkva definirala i proglasila ispovijest vjere u Kristovo božanstvo, utvrdivši vjerovanje koje i danas izgovaramo u liturgiji. Potom je izrazio zadovoljstvo zbog posjeta Hrvatskoj kardinala Ángela Fernándeza Artimea, proprefekta Dikasterija za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života. Na kraju je predsjednik HBK-a poručio kako su biskupi pozvani na ozbiljno razlučivanje, zajedničku molitvu i odgovorno sudjelovanje. Naglasio je da, u vremenu brzih promjena i sve snažnijih izazova za život vjere, trebaju biti čuvari onoga što im je predano, a ujedno otvoreni Duhu koji Crkvu uvijek iznova obnavlja.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su upoznati sadržajem dokumenta Međunarodne teološke komisije *Isus Krist, Sin Božji, Spasitelj. 1700. obljetnica Nicejskoga ekumenskog koncila (325. – 2025.)*. Dokument je predstavljen 20. svibnja ove godine u Rimu, upravo na dan održavanja koncila 325. godine. U dokumentu se ističe da je proslava toga jubileja hitan poziv upućen

Crkvi da ponovno otkrije blago koje joj je povjereni i da ga s radošću dijeli – u novome zamahu, pa i u »novom stupnju evangelizacije«.

Na zasjedanju je ponovno za generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije izabran vlč. Krunoslav Novak, a za njegova zamjenika izabran je vlč. Ilija Dogan, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Na završetku zasjedanja članovi Hrvatske biskupske konferencije susreli su se s kardinalom Ángelom Fernándezom Artimeom. Tijekom poslijepodneva biskupi su sudjelovali na susretu ženskih i muških redovničkih zajednica u Hrvatskoj s proprefektom kardinalom Artimeom i podtajnicom s. Carmen Ros Nortea, održanom u dvorani *Vijenac* Nadbiskupijskoga pastoralnoga instituta na Kaptolu u Zagrebu. Na susretu se razgovaralo o stanju i izazovima s kojima se suočavaju ženske i muške redovničke zajednice u Hrvatskoj, a o kojima su izvijestili s. Lidija Bernardica Matijević, predsjednica Hrvatske redovničke konferencije, i fra Miljenko Honti, potpredsjednik Konferencije. Stanje i izazove posvećenoga života u suvremenom svijetu prikazali su proprefekt kardinal Artime i podtajnica s. Carmen Ros Nortea. Nakon susreta uslijedilo je euharistijsko slavlje u Bogoslužnom prostoru bl. Alojzija Stepinca, koje je predvodio kardinal Artime u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj nadbiskupom Giorgiom Linguom, biskupima HBK-a, redovničkim provincijalima i brojnim svećenicima.

U večernjim satima biskupi su sudjelovali na proslavi Papina dana, koja je upriličena u Apostolskoj nuncijaturi u Zagrebu.

Tajništvo HBK-a

SUSRET STALNOG VIJEĆA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE S BISKUPIMA U MIRU

Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije (HBK) kojim predsjedava predsjednik HBK-a zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša, susrelo se 27. ožujka 2025. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu s 14 umirovljenih biskupa HBK-a i BK BiH.

Predsjednik HBK-a nadbiskup Kutleša na početku je istaknuo da »susret potvrđuje da uzajamna briga i naše bratsko zajedništvo ne prestaju s prestankom biskupova upravljanja partikularnom Crkvom, nego samo poprimaju nove oblike. Vi u svojim Crkvama nastavljate s duhovnom podrškom, a u dogovoru s dijecezanskim biskupima nastavljate i s konkretnom pastoralnom aktivnošću dijeleći iskustva stečena u aktivnoj službi Božjem narodu i u trajnoj vjernosti Gospodinu koji nas je pozvao.«

Govoreći o njihovoj službi pastirskog upravljanja, nadbiskup Kutleša naglasio je izazov vremena u kojem su biskupi djelovali. »Trebalo je sačuvati vjeru naroda suočenoga s izazovima demokratskih promjena, novih političkih utjecaja, rastućeg sekularizma i gubitka kršćanskih korijena«, kazao je te dodao da »biskup nikada ne prestaje biti pastir. On i dalje nosi teret brige za pojedinačne, ali i za opću Crkvu.«

Iako su umirovljeni, nadbiskup Kutleša, istaknuvši vrijednost i iskustvo njihove biskupske službe, rekao je kako »Hrvatska biskupska konferencija, u duhu crkvenih dokumenata, osjeća dužnost podupirati ih u »uključivanje u rad njezinih tijela u skladu s važećim

statutima kao i vaše moguće pastoralno djelovanje u biskupijama, u dogovoru s mjesnim biskupima«. Osvrnuo se i na njihov sadašnji konkretan doprinos Crkvi.

»Neki među vama nastavljaju svoje služenje kao ispovjednici, propovjednici, pastoralni pomoćnici i duhovni savjetnici. Drugi, iscrpljeni bolešću ili nemoć, obavljaju tihu i svetu službu molitve i prikazanja sjedinjujući svoje trpljenje s Kristovim i nadopunjujući time ono što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu (usp. Kol 1,24).«

Naposlijetku, predsjednik HBK-a poručio je da je »Crkva Tijelo Kristovo u kojemu svaka stanica prenosi sjećanje, mudrost i vjeru. U duhu apostolskog zajedništva i bratstva, želimo da vaši sjećanje, mudrost i vjera nastave donositi plodove.«

Tijekom poslijepodneva biskupi u miru pohodili su Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke gdje su slavili misu koju je predvodio kardinal Vinko Puljić.

Na susretu Stalnog vijeća HBK-a s umirovljenim biskupima Crkve u Hrvata sudjelovali su kardinali Josip Bozanić i Vinko Puljić, umirovljeni nadbiskupi Marin Barišić, Želimir Puljić i Marin Srakić, te umirovljeni biskupi Ivan Milovan, Valter Župan, Josip Mrzljak, Juraj Jezerinac, Nikola Kekić, Franjo Komarica, Ilija Janjić, Marko Semren i Đuro Gašparović.

Tajništvo HBK-a

PRIOPĆENJE O DOGAĐANJIMA UZ DAN ŽIVOTA I SVJETSKI DAN BRAKA 2025.

Uz obilježavanje Dana života i Svjetskog dana braka, u srijedu 5. veljače 2025. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, održan je kolokvij *U nadi blagoslovljeni* te sjednica Odbora HBK-a za bračna i obiteljska savjetovališta.

U skladu sa zaključcima Vijeća HBK-a za život i obitelj, istoimeni Ured organizirao je kolokvij za članove toga vijeća, članove Odbora HBK-a za bračna i obiteljska savjetovališta, te nad/biskupijske povjerenike za pastoral braka i obitelji.

U kontekstu jubilejske godine, s pogledom usmjerenim na obzore nade, kolokvijem se željelo potaknuti na promišljanja o blagoslovu zaručnika i ženidbenom blagoslovu, kao i o mogućnostima

produbljivanja shvaćanja vrijednosti i dobrobiti tih blagoslova za opstojnost i kvalitetu kršćanskog braka i obitelji u Hrvatskoj.

Budući da je to bilo prvo takvo zajedničko događanje od kada je ulogu predsjednika spomenutoga vijeća i odbora preuzeo požeški biskup mons. Ivo Martinović, bila je to prigoda da se članovi tih tijela kao i povjerenici predstave novom predsjedniku, a ujedno i prilika da se dosadašnji predsjednik dubrovački biskup mons. Roko Glasnović zahvali suradnicima.

U radnom dijelu Kolokvija izlaganjâ su održali mr. sc. vlč. Tomislav Hačko, koji je o blagoslovima iz Reda slavljenja ženidbe progovorio s teološko-liturgijskog gledišta, i mr. sc. don Damir Stojić, koji je

temu obradio iz pastoralnoga gledišta. Mladi bračni par Maroje i Tena Burum, roditelji troje malodobne djece iz Zagreba, posvjedočili su o oživotvorenju spomenutih blagoslova u konkretnosti bračnoga i obiteljskoga života.

Sadržajna rasprava dovela je do zaključka kako bi zaručništvo trebalo više naglašavati u pastoralnom radu i temeljem dosadašnjih dobrih iskustava poticati mlade na sklapanje zaruka. Jednako tako, sadržajno bogat tekst ženidbenog blagoslova valjalo bi pozornije obraditi u sklopu pripreme za brak, a napose one neposredne. Na tome tragu predloženo je kako bi bilo prikladno za mladence prirediti i prigodnu uspomenu na vjenčanje s tekstom ženidbenog blagoslova koja bi ih

trajno podsjećala na ono što su od Boga i Crkve primili po slavlju sakramenta ženidbe i molitvi blagoslova.

Kolokvij je zaključen molitvom svetoj Tereziji od Djeteta Isusa i njezinim svetim roditeljima Ljudevitu i Zelij, pred njihovim relikvijama.

Toga istoga dana u jutarnjim satima, pod predsjedanjem mons. Ive Martinovića, održana je i sjednica Odbora HBK-a za bračna i obiteljska savjetovališta tijekom koje su članovi upoznali biskupa s dosadašnjim radom toga tijela i planovima za 2025. godinu. Jednako tako, prikazali su aktualno stanje crkvenih bračnih i obiteljskih savjetovališta u Hrvatskoj potkrepljujući to rezultatima ankete provedene među korisnicima.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE S TEAM BUILDINGA I SJEDNICE ODBORA HBK-A ZA MLADE

Godišnji *team building* članova Odbora za mlade Hrvatske biskupske konferencije održan je od 11. do 13. veljače 2025. godine u Katoličkoj osnovnoj školi u Šibeniku. Susret je započeo misnim slavljem u kapeli poginulim braniteljima koje je predslavio šibenski biskup Tomislav Rogić, predsjednik Odbora HBK-a za mlade, u zajedništvu s povjerenicima za pastoral mladih i studentskim kapelanima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U večernjem dijelu programa, don Ante Vrcić, predstojnik Ureda za pastoral mladih Šibenske biskupije, zajedno s članovima Savjeta mladih Šibenske biskupije, održao je izlaganje u kojem je predstavio kulturno-povijesne značajke Šibenske biskupije, pastoral mladih i aktivnosti koje se provode tijekom pastoralne godine.

Drugog dana susreta održana je sjednica Odbora HBK-a za mlade. Na sastanku su planirane aktivnosti

kroz Jubilarnu godinu, Susret hrvatske katoličke mladeži koji će se održati u Požegi, Završnica Katoličke malonogometne lige i ostale aktualne teme apostolata mladih. Sudionici su potom posjetili Interpretacijski centar katedrale sv. Jakova *Civitas sacra*. Dan je zaključen misnim slavljem u katedrali koje je predvodio biskup Rogić, naglasivši važnost prisutnosti Crkve među mladima danas.

Posljednji dan susreta započeo je slavljem svete mise, nakon koje je uslijedila evaluacija susreta te donošenje zaključaka i prijedloga za daljnji rad Odbora. Susret je završen posjetom samostanu Gospe od Anđela na Visovcu te Biskupijskom marijanskom svetištu Gospe Vrpoljačke.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE VIJEĆA HBK-A ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života održalo je redovnu sjednicu pod predsjedanjem mons. Zdenka Križića, splitsko-makarskog nadbiskupa i predsjednika Vijeća, 3. ožujka 2025. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

Na sjednici su, uz predsjednicu i potpredsjednika Hrvatske redovničke konferencije (HRK) s. Lidiju Bernardicu Matijević SSFCR i fra Miljenka Hontića OFM Conv., bili nazočni članovi Vijeća u novom sastavu: s. M. Emanuela Pečnik SMI, s. Mirjam Gadža CFM, s. Ivana Gelo AdC, s. Krista Mijatović SCSC, Marica Jozić iz

svjetovnog instituta Obitelj Malih Marija, fra Domagoj Runje OFM, p. Ilija Grgić CPPS, o. Ivan Podgorelec OCD i fra Franjo Vuk OFM. Sudionici su se prvo osvrnuli na obilježavanje ovogodišnjega Dana posvećenog života na nacionalnoj i dijecezanskoj razini. U nastavku sjednice, u povodu Svete 2025. godine, planiran je posjet za 28. svibnja 2025. godine s. Simone Brambille, prefektice Dikasterija za ustanove posvećenog života i

družbe apostolskog života, i kardinala Ángela Fernándeza Artimea, proprefekta istog Dikasterija.

Također u povodu Svete 2025. godine planirano je hodočašće posvećenih osoba na nacionalnoj razini koje će biti u subotu 30. kolovoza 2025. godine u marijanskom svetištu Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE UPRAVNOG VIJEĆA CENTRA ZA PROMICANJE SOCIJALNOG NAUKA CRKVE

Upravno vijeće Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve Hrvatske biskupske konferencije, pod predsjedanjem predsjednika Vijeća đakovačko-osječkog nadbiskupa mons. dr. Đure Hranića, održalo je sjednicu u četvrtak 3. travnja 2025. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

Nakon uvodne molitve nazočne je pozdravio nadbiskup Hranić zaželjevši dobrodošlicu povjerenici za ekološka pitanja pri Centru Tihani Mojsinović koja je prvi put nazočila sjednici Vijeća. Podnoseći izvješće o radu Centra u proteklome razdoblju, pročelnik prof. Stjepan Baloban istaknuo je kako je tada najveća pozornost bila posvećena podijeli knjige *Socijalni nauk u školi i župi*, koja će biti besplatno uručena svim vjeroučiteljima i župama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Do sada je knjiga uz određena predstavljanja podijeljena dijelu vjeroučitelja, kao i nekim župama. U nadolazećim mjesecima nastavit će se različite aktivnosti oko podjele ove značajne knjige za upoznavanje i promicanje socijalnog nauka Crkve, kako u našem društvu tako i u Crkvi.

Pri kraju je i priprema za tisak zbornika *Promicanje i oživotvorenje socijalnog nauka Crkve u Hrvatskoj* s dvodnevno simpozija održanog u prigodi proslave 25. obljetnice Centra u studenome 2023. godine. Ta knjiga će poslužiti za daljnje promišljanje o primjeni socijalnog nauka Crkve u Hrvatskoj. Dr. Baloban je podsjetio i na nastavak emitiranja dviju emisija s naslovom *Blago*

socijalnog nauka Crkve i Socijalni govor Crkve, koje u programu Hrvatskoga katoličkog radija priređuje Centar. Potom je ukratko predstavio i naglaske sa stručnog skupa socijalnih etičara i ekonomista o temi *Novi način vođenja ekonomije*, koji je u organizaciji Povjerenstva za socijalni pastoral Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) u ožujku ove godine održan u Rimu, a na kojem je on kao delegat HBK-a sudjelovao. Predstavljajući planove za predstojeće razdoblje, pročelnik Baloban najavio je održavanje različitih susreta i okupljanja s ciljem snažnijega promicanja socijalnog nauka Crkve. Kako je istaknuo, Centar će poseban naglasak staviti na proučavanje i problematiziranje opasnosti koje na društvo imaju kockanje i različite igre na sreću, a u tom se kontekstu planira objava posebnog dokumenta.

Najavio je za iduću sjednicu Upravnog vijeća Centra raspravu o mogućim temama za idući Sedmi Hrvatski socijalni tjedan, o kojima će se nakon toga raspravljati na plenarnom zasjedanju HBK-a. U nastavku je povjerenica za ekološka pitanja Mojsinović iznijela planove i prijedloge djelovanja koje bi trebalo uključivati snažnije povezivanje i zajedničko djelovanje kako sa pojednim tijelima Hrvatske biskupske konferencije, tako i s udrugama civilnoga društva. Na temelju rasprave na sjednici, dani su prijedlozi za rad Centra u nadolazećem razdoblju.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE VIJEĆA HBK-A ZA SJEMENIŠTA I DUHOVNA ZVANJA

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za sjemeništa i duhovna zvanja održalo je sjednicu u utorak 8. travnja 2025. godine u sjedištu HBK-a u Zagrebu, pod predsjedanjem predsjednika Vijeća, pomoćnog biskupa đakovačko-osječkog Ivana Ćurića.

Nakon uvodne molitve i pozdrava govorilo se o pripremnim radnjama vezanim za aktivnosti i materijale uz Nedjelju Dobroga Pastira. Nosivi materijali bit će oni koji su već objavljeni u *Prvim subotama* u izdanju đakovačkog Bogoslovnog sjemeništa. Objedinit će se i ostala, kako tekstualna tako i multimedijalna građa, te učiniti dostupnom svim pastoralnim djelatnicima. Istaknuto je kako je potrebna senzibilizacija pastora svećeničkih i redovničkih zvanja na svim razinama crkvenoga djelovanja.

Potom je spomenuto kako se u Rimu od 23. lipnja održava Jubilej bogoslova. Bilo bi lijepo da iz Hrvatske ide po nekoliko bogoslova iz svakoga sjemeništa pa će se poduzeti radnje koje će omogućiti ostvarenje

sudjelovanja, istaknuto je. Sudionici su se osvrnuli i na 8. kongres bogoslova koji je održan u Zagrebu od 8. do 10. studenoga 2024. godine. Zahvala je izrečena vlč. Vladi Razumu, rektoru zagrebačkog bogoslovnog sjemeništa, na lijepoj organizaciji i gostoprimstvu. Potom je, kako bi se dugoročno moglo planirati, donesena odluka da se kongresi bogoslova Crkve u Hrvata održavaju svake tri godine.

I ovoga je puta bila na rasporedu tema *Ratio nationalis*. Predložak teksta već je više mjeseci spreman pa je Vijeće raspravljalo o pojedinim doradama. Na ovoj sjednici dogovoreno je i održavanje susreta animatora/povjerenika za pastoral zvanja sredinom rujna ove godine.

Pri kraju sjednice, vlč. Ivica Cujzek prikazao je izvješće sa sjednice Međunarodnoga saveza za pastoral ministranata. Predloženo je okupljanje svih nad/biskupijskih povjerenika za pastoral ministranata i potreba za građom za rad s ministrantima

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE SA SASTANKA ODBORA HBK-A ZA MLADE

Redovit sastanak Odbora za mlade HBK-a, pod predsjedanjem šibenskog biskupa mons. Tomislava Rogića, održan je u utorak 6. svibnja 2025. godine u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Sastanku je nazočilo dvadesetak povjerenika za pastoral mladih iz (nad)biskupija i redovničkih zajednica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Nakon uvodne molitve i usvajanja zapisnika s prethodne sjednice, predstavljeni su novi članovi Odbora za mlade, čime je rad Odbora dodatno osnažen novim snagama i iskustvima.

Središnja tema sastanka bio je Susret hrvatske katoličke mladeži koji će se, prema odluci Sabora HBK-a, održati u Požegi 2. i 3. svibnja 2026. godine. Domaćini su izvijestili o početku intenzivnih priprema, a uskoro se očekuje i službena objava gesla i logotipa XIII. nacionalnog susreta mladih.

Sudionici sastanka upoznati su i s organizacijom Nacionalne završnice katoličke malonogometne lige, koja

će se održati 31. svibnja i 1. lipnja 2025. u Sisačkoj biskupiji. Za titulu najbolje malonogometne ekipe Crkve u Hrvata borit će se 10 pobjedničkih ekipa nadbiskupijskih i biskupijskih liga.

Jedna od važnijih točaka sastanka bio je i Jubilej za mlade koji će se pod geslom *Hodočasnici nade* održati od 28. srpnja do 3. kolovoza 2025. u Rimu. Hrvatsku će na ovom velikom međunarodnom događaju predstavljati oko 850 mladih. Program će uključivati hodočasničke, kulturne i duhovne sadržaje, a vrhunac tjedna bit će zajedničko slavlje svete mise s Papom i mladima iz cijeloga svijeta.

U nastavku sjednice razgovaralo se i o drugim aktualnostima, poput programa *Mladi za mlade*, nadolazećih ljetnih kampova, te o planovima rada Ureda za mlade i Odbora tijekom ljetnih mjeseci.

Susret je završio zajedničkom molitvom i druženjem u ozračju zajedništva i zahvalnosti za plodonosan rad.

Tiskovni ured HBK-a

PRIOPĆENJE S GODIŠNJE SJEDNICE VIJEĆA HBK-A I BK BiH ZA HRVATSKU INOZEMNU PASTVU

U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, održana je 24. travnja 2025. godišnja sjednica Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu. Sjednicom je predsjedao predsjednik Vijeća mons. Tomo Vukšić, predsjednik BK BiH, nadbiskup vrhbosanski i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH. Na sjednici su, uz tajnika Vijeća vlč. Tomislava Markića, nacionalnog ravnatelja Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, sudjelovale predsjednice Hrvatske redovničke konferencije s. Lidija Bernardica Matijević i Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine s. Željka Dramac, te delegati hrvatske inozemne pastve za Austriju fra Zdravko Lazić, za Švicarsku fra Antonio Šakota, za Zapadnu Europu fra Ljubomir Šimunović, za Kanadu vlč. Božidar Tenšek, za Sjedinjene Američke Države fra Nikola Pašalić i za Oceaniju fra Davor Dominović. Na sjednici su sudjelovali i predstavnici iz Skandinavije vlč. Drago Ćumurđić i Južne Amerike vlč. Marko Jukić, dok su Njemačku predstavljali pastoralni suradnik Željko Galić i časna sestra Gordana Davidović, a delegat Ivica Komadina bio je odsutan zbog bolesti. Zapisnik je vodila Marija Žebec, tajnica Ravnateljstva.

Sjednicu je otvorio predsjednik Vijeća mons. Vukšić pozdravivši nazočne članove, a svoj pozdrav na početku sjednice uputio je i generalni tajnik Hrvatske biskupske

konferencije vlč. dr. Krunoslav Novak. Potom je predsjednik Vukšić izvijestio o nedavno održanom godišnjem zasjedanju HBK-a i BK BiH, a ravnatelj Markić podnio je godišnje izvješće o djelovanju Ravnateljstva za proteklu godinu. U prvom dijelu izvješća govorio je o aktualnom stanju hrvatske inozemne pastve, istaknuvši kako u 180 hrvatskih katoličkih župa, misija, zajednica i centara širom svijeta djeluje ukupno 184 hrvatskih svećenika. Najveći broj misija i zajednica djeluje u Njemačkoj (ukupno 95), zatim Kanadi (16), SAD-u (15), Oceaniji (14), Švicarskoj (12), Austriji i Zapadnoj Europi (po 8), Skandinaviji (6), Sloveniji (3), Južnoj Americi (2) i Južnoj Africi (1). Prisutne vijećnike upoznao je s personalnim potrebama u upražnjenim misijama te predstavio pastoralni kalendar Ravnateljstva za tekuću godinu. U raspravi se razgovaralo o kanonskoj regulativi hrvatske inozemne pastve, te su razmijenjena mišljenja o nekim otvorenim pastoralnim pitanjima i planovima.

U nastavku sjednice područni delegati podnijeli su godišnja izvješća za svoja područja, upoznavši jedni druge s pastoralnim izazovima na koje nailaze u povjerenim im područjima. Dogovoreno je kako će se iduća sjednica Vijeća održati sljedeće godine nakon Uskrsa u Zagrebu.

vlč. dr. Tomislav Markić,
nacionalni ravnatelj

PRIOPĆENJE SA SASTANKA NAD/BISKUPIJSKIH POVJERENIKA ZA ŽIVOT, BRAK I OBITELJ TE SJEDNICE VIJEĆA HBK-A ZA ŽIVOT I OBITELJ

Sastanak nad/biskupijskih povjerenika za život, brak i obitelj kojemu je predsjedao požeški biskup mons. Ivo Martinović, novi predsjednik Vijeća HBK-a za život i obitelj, održan je u srijedu 11. lipnja 2025. godine u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije (HBK) u Zagrebu. Među ostalim, povjerenici su se osvrnuli na kolokvij *U nadi blagoslovljeni* promišljajući zajedno o ostvarivanju zaključaka vezanim uz blagoslov zaručnika i ženidbeni blagoslov. Pojedini povjerenici iznijeli su svoja pastoralna iskustva koja su proizašla kao plod sadržaja i poticaja s kolokvija. Petar-Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK-a za život i obitelj, i vlč. Branko Koretić, povjerenik Sisačke biskupije i član spomenutog vijeća – kao odgovorne osobe za provedbu hodočašća hrvatske delegacije u Rim na Jubilej obitelji,

djece, djedova i baka te starijih osoba, održan od 30. svibnja do 1. lipnja 2025. – izvijestili su povjerenike o glavnim naglascima hodočašća kao i izrazito pozitivnim rezultatima vrednovanja provedenog među hodočasnicima, bračnim parovima i obiteljima iz hrvatskih nad/biskupija. Predsjednik Vijeća upoznao je nazočne s dokumentom *Život je uvijek dobro*, koji je Dikasterij za laike, obitelj i život priredio kao pomoć u razvoju pastora ljudskoga života u krajevnim i mjesnim Crkvama. Na kraju, povjerenici su promišljali o dovršenju aktualnoga pastoralnoga ciklusa i planirali zajednička događanja u idućoj pastoralnoj godini, usuglašujući pritom prioritetne teme.

Istoga dana u poslijepodnevnim satima, pod predsjedanjem biskupa Martinovića, uslijedila je sjednica

članova Vijeća HBK-a za život i obitelj. Oni su se, također, osvrnuli na prethodna događanja i aktualnosti s dodatnim naglaskom na međunarodni seminar *Obiteljske mreže za budućnost Crkve* u organizaciji Europske federacije obiteljskih udruženja (FAFCE), održan 31. svibnja u Rimu u sklopu Jubileja obitelji, djece, djedova i baka te starijih osoba. Članovi Vijeća upoznati su i s dvodnevним seminarom *Evangelizirati s obitelji-ma današnjice i sutrašnjice: crkveni i pastoralni izazovi* koji je, u organizaciji Dikasterija za laike, obitelj i život, održan u Rimu 2. i 3. lipnja 2025. godine. Osobita pozornost dana je poruci pape Lava XIV. koju je uputio sudionicima toga seminara, kao i njegovoj propovijedi

u nedjelju 1. lipnja 2025., jer se u njima nalaze vrijedni smjerokazi za buduće pastoralno djelovanje.

U kontekstu smjernica dokumenta *Život je uvijek dobro*, koji je i njima predstavljen, vijećnici su raspravljali o ostvarivanju prijedloga Sabora HBK-a u svezi sa 30. obljetnicom enciklike *Evandjelje života* (*Evangelium vitae*) sv. pape Ivana Pavla II. Bilo je govora i o razvoju pastoralu starijih osoba te ovogodišnjem obilježavanju 5. svjetskog dana djedova, baka i starijih osoba. Naposljetku, razmotren je plan i program rada za buduće razdoblje, a osobito je naglašeno pravodobno planiranje idućega trogodišnjega ciklusa obiteljskoga pastoralu.

Tiskovni ured HBK-a

IMENOVANJA

VLČ. KRUNOSLAV NOVAK PONOVRNO IZABRAN ZA GENERALNOG TAJNIKA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Na Izvanrednom zasjedanju Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK), koje je održano u srijedu 28. svibnja 2025. godine, ponovno je za generalnog tajnika HBK-a izabran vlč. Krunoslav Novak, svećenik Varaždinske biskupije.

VLČ. ILIJA DOGAN IZABRAN ZA ZAMJENIKA GENERALNOG TAJNIKA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Na Izvanrednom zasjedanju Sabora Hrvatske biskupske konferencije (HBK), koje je održano u srijedu 28. svibnja 2025. godine, za zamjenika generalnog tajnika HBK-a izabran je vlč. Ilija Dogan, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije.

VIJESTI

BISKUP MRZLJAK U SJEDIŠTU HBK-A SLAVIO MISU ZA MIR U UKRAJINI I SVETOJ ZEMLJI

Umirovljeni varaždinski biskup Josip Mrzljak predvodio je euharistijsko slavlje u četvrtak 13. ožujka u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije (HBK) u Zagrebu, u sklopu inicijative Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) da se u korizmi svakodnevno u jednoj biskupskoj konferenciji slavi misa za žrtve rata i pravedan i trajni mir, posebice u Ukrajini i Svetoj zemlji.

Misu su suslavili šibenski biskup Tomislav Rogić, generalni tajnik HBK-a Krunoslav Novak, ravnatelj Hrvatskog Caritasa fra Tomislav Glavnik i pročelnik Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral Mario Kopjar.

Uvodeći u misu, biskup je istaknuo da je mir dar koji se može prihvatiti, zaboraviti, zanemariti, može ga se ne primiti, »ali mi smo se okupili na misnom slavlju da bismo razmišljali o tome Božjem daru i da bismo bili zahvalni na njemu«.

Biskup Mrzljak u propovijedi je istaknuo da se povijest čovječanstva često čini kao povijest ratovanja i raznih sukoba među ljudima i narodima, ali Crkva ne prestano moli za mir. »Još uvijek osjećamo posljedice dvaju ratova: Drugoga svjetskoga rata i Domovinskoga rata. I u ta dva rata ističu se dva velika mirotvorca, bl. Alojzije Stepinac i sluga Božji kardinal Franjo Kuharić«, rekao je, podsjetivši na govor zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca na Zagrebačkom radiju 16. travnja 1939. godine, u kojemu je govorio o važnosti mira.

»Prvi pozdrav Isusov apostolima nakon uskrснуća jest 'Mir vama'. I ne bez razloga! Mir je golemo dobro za pojedince i za ljudsku zajednicu«, rekao je tada

nadbiskup Stepinac poručivši: »Tko hoće ocijeniti vrijednost mira za čovječanstvo, neka pita majke koje su lijevale suze za sinovima kada su odlazili na bojne poljane u krvavoj svjetskoj vojni. Upitajte seljačke naše žene koje su plakale za svojim muževima kada su ostavljali dragi dom da zamijene plugove ubojitim oružjem na zator čovječanstva. Upitajte dječicu koja su ostala bez hranitelja i bez zaštite nakon što su im očevi izginuli i istrunuli na krvavim ratištima.«

Zapitavši se zašto još uvijek nema mira na svijetu, nadbiskup Stepinac je rekao da je sveti Augustin definirao da je »mir stalnost poretka sviju stvari« pa je, prema tome, narušenost poretka isto što i uništenje mira. »Organizacija mira može i mora početi iznutra, u čovjekovoj duši«, kazao je Stepinac u govoru koji je citirao biskup Mrzljak.

Prije početka mise, generalni tajnik HBK-a Krunoslav Novak istaknuo je da se Hrvatska biskupska konferencija 13. ožujka uključuje u lanac molitve za mir koji je iniciralo Vijeće europskih biskupskih konferencija. »Iz ovoga euharistijskoj slavlja upućujemo molitve Gospodinu za mir, a u naše molitve posebno uključujemo i molitvu za papu Franju, koji je na današnji dan izabran za Petrova nasljednika«, poručio je Novak.

Misu je uživo prenosio Hrvatski katolički radio, a sudjelovali su djelatnici uredâ i ustanova Hrvatske biskupske konferencije.

Tiskovni ured HBK-a

KONFERENCIJA EUROPSKIH KOMISIJA *IUSTITIA ET PAX* U SPLITU

Konferencija članova nacionalnih komisija *Iustitia et pax* svih europskih zemalja održana je od 28. veljače do 2. ožujka 2025. godine u Splitu. Hrvatska je prvi put bila domaćin toga susreta, koji je održan u Hotelu *Amphora* i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Na svečanom otvorenju sudjelovali su splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić, đakovačko-osječki nadbiskup i predsjednik Komisije HBK-a *Iustitia et pax* mons. Đuro Hranić, supredsjednici *Iustitia et pax Europa* mons. Antoine Herouarda, nadbiskup Dijona u Francuskoj, i Maria Hammershoy, glavna tajnica danskog Caritasa, članovi nacionalnih komisija *Iustitia et pax* europskih zemalja, članovi Predsjedništva i Tajništva *Iustitia et pax Europa* na čelu s glavnim tajnikom Stefanom Lunteom, brojni svećenici, redovnici i redovnice i vjernici laici.

Okupljenima se uvodno obratio domaćin, splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić, koji je istaknuo da se ove godine, uz Jubilej na razini cijele Crkve, u Hrvatskoj slavi veliki nacionalni jubilej povezan s crkvenim saborom održanim prije točno 1100 godina upravo u Splitu, u splitskoj prvostolnici koja je kao građevina najstarija katedrala na svijetu. »Neka vam boravak u našem gradu u kojem, prema riječima Ivana Pavla II., povijest nije šutjela, bude dodatnim nadahnućem u vašem radu i u vašim nastojanjima«, rekao je nadbiskup Križić.

Predsjednik Komisije HBK-a *Iustitia et pax* đakovačko-osječki nadbiskup mons. Đuro Hranić naglasio je da se hrvatska Komisija, ponajprije po svome tajniku prof. dr. Vladimiru Dugaliću, posljednjih godina približila Komisiji *Iustitia et pax Europa* te je uspostavljena potrebna i poželjna suradnja. »Vašu odluku da svoju godišnju konferenciju i skupštinu održite ovdje u Hrvatskoj, u drevnoj prijestolnici hrvatske povijesti i kulture te kršćanske vjere i baštine – u Splitu, prepoznavamo kao Vašu ispruženu ruku tješnjega zajedništva i intenzivnije suradnje«, rekao je nadbiskup Hranić.

Plenarno predavanje na otvorenju konferencije održala je prof. s. Helen Alford, predsjednica Papinske akademije društvenih znanosti i dekanica Fakulteta društvenih znanosti Papinskog sveučilišta sv. Tome Akvinskoga u Rimu. Govorila je o tome kako predstaviti i promovirati socijalni nauk Crkve u današnjem društvu.

U glazbenom dijelu svečanosti otvorenja nastupila je klapa *Sveti Juraj* Hrvatske ratne mornarice.

Drugoga dana konferencije, sudionici iz cijele Europe zajedno su promišljali i raspravljali o brojnim aktualnim temama. Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu održane su tri radionice. Prva tema radnoga dijela konferencije bila je međureligijski dijalog i pitanje migranata. Izlaganja su o toj temi održali ravnatelj Isusovačke službe za izbjeglice u Jugoistočnoj Europi o. Stanko Perica i glavni imam Medžlisa islamske zajednice u Splitu Vahid ef. Hadžić, a članovi europskih komisija nakon izlaganja sudjelovali su u raspravi i razmjeni iskustava o toj temi. Druga radionica bila je posvećena temi *Iskustvo rata i njegovih posljedica*, a vodili su je sociologinja doc. dr. sc. Miriam Mary Brgles s Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta i predsjednik Zbora udruuga veterana hrvatskih gardijskih postrojbi Siniša Troha.

Nakon prijedpodnevnoga radnoga dijela konferencije, sudionici su se uputili prema splitskoj katedrali, gdje je svetu misu predslavio nadbiskup Hranić u zajedništvu s nadbiskupom Herouardom, te ostalim prisutnim svećenicima. U homiliji nadbiskup Hranić osvrnuo se na evangeoski odlomak dana te naglasio potrebu jednostavnosti i poniznosti: »Duh božanskog sinovstva podrazumijeva osjećaj naše pripadnosti nebeskom Ocu i prepuštanje, s puno pouzdanja, njegovoj dobrohotnoj providnosti, kao što dijete ima povjerenja u svojega oca. To podrazumijeva te uključuje i naše ponizno priznanje da sami ne možemo učiniti ništa te iskrenost koja nas potiče da se pred Bogom i pred ljudima pokažemo onakvima kakvi uistinu jesmo.«

U poslijepodnevnoj radionici govorilo se o braku i obitelji pred suvremenim izazovima, a održali su je prof. dr. sc. Dubravka Hrabar s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i prof. dr. sc. Mario Vinković s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Osijeku.

Na završetku drugoga dana konferencije sudionici su saznali i kako se socijalni nauk Crkve promiče u hrvatskom društvu, u predavanju koje je održao dr. sc. Igor Jakobfi, viši asistent na Odsjeku za praktičnu teologiju i novu evangelizaciju pri Katedri moralne teologije, socijalnog nauka Crkve i liturgike Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Đakovu.

Susret je završio sastankom svih članova europskih komisija u nedjelju, 2. ožujka, te zajedničkim svečanim misnim slavljem.

Tiskovni ured HBK-a

NADBISKUP TOMO VUKŠIĆ PREDVODIO MISNO SLAVLJE U ŽEPČU U SKLOPU TJEDNA SOLIDARNOSTI S CRKVOU I LJUDIMA U BIH

Misnim slavljem u Župi sv. Ante Padovanskog u Žepču, koje je predvodio vrhbosanski nadbiskup i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH Tomo Vukšić, predsjednik Caritasa BiH, u zajedništvu s varaždinskim biskupom Božom Radošem, predsjednikom Hrvatskoga Caritasa, u nedjelju 23. ožujka 2025. godine počela je korizmena akcija Hrvatskoga Caritasa Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini.

Koncelebriralo je 15 svećenika, među njima ravnatelj Hrvatskog Caritasa fra Tomislav Glavnik i ravnatelj Caritasa BiH mons. Tomo Knežević, a misnom slavlju su uz domaće vjernike nazočili i brojni djelatnici Caritasa iz RH i BiH.

Na početku je sve okupljene, među kojim je bio i veleposlanika RH u BiH Ivan Sabolić, pozdravio žepački župnik i dekan preč. Predrag Stojčević. Potom je sve nazočne pozdravio nadbiskup Vukšić, a posebno biskupa Radoša i djelatnike Caritasa na nacionalnim i biskupijskim razinama. »Molimo Božji blagoslov za sve one koji rade na projektu Tjedan solidarnosti te i na taj način povezuju dva dijela naše Katoličke Crkve i dva dijela našega hrvatskoga naroda, u RH i u BiH. To je znak povezanosti kojim izražavamo međusobno jedinstvo i ljubav na razini Katoličke Crkve, ali i na razini hrvatskoga naroda«, kazao je nadbiskup Vukšić.

Na početku propovijedi, osvrnuvši se na misna čitanja te na geslo Tjedna *Strpljenje i nada – lice ljubavi*, biskup Radoš je naglasio da strpljenje i nada ističu privlačno lice Boga koji je ljubav. »Zagledani u Božje lice, bistrimo svoj pogled kako bismo jasnije vidjeli sve one kojima se Bog želi očitovati u svojoj dobroti i ljepoti.« Osvrćući se na Evanđelje dana koje je govorilo o nesreći i rušenju kule kod izvora Siloam i smokvi koja ne rađa, dotaknuo se i nedavnih aktualnih zbivanja i nesreća od poplava u BiH, preko nesreća u Novom Sadu i Kočanima.

»Prema židovskom shvaćanju, svaka je patnja kazna od Boga za neki grijeh, bilo onaj koji je počinio pojedinac, njegovi roditelji ili preci. Grijeh se prenosi do trećeg ili četvrtog koljena. Veza između grijeha, kazne i patnje bila je toliko precizna da su u Isusovo doba neki rabini čak definirali koji grijeh stoji iza koje bolesti i patnje. Klica takvoga stava raste i u nama, očituje se u pitanju: 'Što sam to loše učinio da ovo zaslužim od Boga?' Isus ruši tu logiku – 'Nipošto!' Za njega, Bog daje kišu i pravednima i nepravednima, a njegov

sud ne događa se tijekom ovog života, nego na kraju vremena, kada će razlučiti dobro od zla, žito od kukolja, pravednike od zlikovaca«, kazao je biskup Radoš.

»Krist diskretno prelazi preko lakih tumačenja o sudbini, o pravednoj ili nepravednoj kazni, o slijepoj fatalnosti. On čak i ne tvrdi da ima odgovor na pitanje zašto postoji patnja – štoviše, i sâm na križu viče: 'Zašto?' na što mu Otac ne daje trenutacan odgovor. Ljudi dolaze k Isusu postavljati pitanja o drugima, a on ih poziva da pogledaju u sebe: 'Obratite se! Ako se ne obratite, svi ćete slično propasti.' Obratiti se, u izvornom grčkom jeziku znači 'promijeniti način razmišljanja', odluke, sudove, životne izbore (*metanoein*). Poziv na obraćenje je poziv na promjenu smjera, prijelaz s promatrača na pomagača«, kazao je varaždinski biskup.

Na kraju propovijedi posebno je naglasio tri činjenice: »Prvo, Bog i dalje računa na nas. Na mnogim ruševinama, na tim Božjim gradilištima nade, Bog čuva mjesto za tebe i mene. Njegova ljubav već sada okopava tlo našega srca – da ne ostane samo lišće samodostatnosti, nego da donese plod za druge. Zato, budi radnik nade! Na ruševinama svijeta, budi znak Njegove vjernosti.

Drugo, Isus uzima iz naših ruku sjekiru i daje nam motiku. Često je sjekira u našim rukama – oštra riječ koja sasijsca, prezir u srcu koji ranjava, omalovažavanje na svim razinama. Isus želi da stavimo sjekiru sa strane. U ruke nam daje motiku – da okopavamo, da strpljivo negujemo, da dajemo šansu, baš kao što On daje šansu tebi i meni. Budi onaj koji okopava, ne onaj koji odsijeca!

Treće, Božje lice je lice strpljenja i nade. Lice ljubavi. Tu sliku On utiskuje u naše srce. Nosimo Njegovo lice u svijet – neka naši koraci, riječi i djela budu odsjaj Njegove nade«, kazao je na kraju propovijedi biskup Radoš.

Podsjetimo, korizmenu akciju Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini su 2007. godine zajednički pokrenuli biskupi Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a svake se godine provodi tijekom treće korizmene nedjelje.

Hrvatska radiotelevizija, RTV Herceg-Bosne, Hrvatski katolički radio te još nekoliko radiopostaja izravno su prenosili euharistijsko slavlje iz žepačke župne crkve.

Tiskovni ured HBK-a

SIMPOZIJ

POČETCI KRALJEVSTVA. SPLITSKI CRKVENI SABORI, TOMISLAV I NJEGOVO DOBA O 1100. OBLJETNICI

Međunarodni znanstveni simpozij *Počeci kraljevstva. Splitski crkveni sabori, Tomislav i njegovo doba o 1100. obljetnici* održan je od 8. do 10. svibnja 2025. godine u Splitu, u prostorijama Filozofskoga fakulteta tamošnjega Sveučilišta. Bila je to jedna od središnjih manifestacija kojom se u Republici Hrvatskoj obilježava 1100. obljetnica Hrvatskog kraljevstva. Skup je održan pod visokim pokroviteljstvom Hrvatske biskupske konferencije, vatikanskog Papinskog odbora za povijesne znanosti (Pontificio Comitato di Scienze Storiche) i Vlade Republike Hrvatske.

Uz glavne organizatore – Hrvatsko katoličko sveučilište iz Zagreba i Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu – suorganizatori su bili i Društvo za istraživanje povijesti Koncila (*Gesellschaft für Konziliengeschichtsforschung*) iz Augsburga, Nadbiskupski arhiv u Splitu, Hrvatski državni arhiv, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Katolički bogoslovni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Arheološki muzej u Splitu, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Staroslavenski institut, Hrvatski institut za povijest, Književni krug Split te Zavod za znanstveni i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu. U svemu je sudjelovalo ukupno šesnaest akademskih, znanstvenih i kulturnih institucija, iz pet gradova u zemlji i inozemstvu.

Skup je okupio pedeset i dva sudionika iz deset zemalja. Uz sudionike iz Hrvatske tu su još bili sudionici iz Australije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Italije, Mađarske, Njemačke, Rusije, Srbije i Velike Britanije. Uključili su se prvenstveno povjesničari (ponajviše medievalisti, ali i iz drugih grana, kao i specijalisti za crkvenu i liturgijsku povijest), zatim arheolozi, povjesničari umjetnosti, na kraju i filolozi, jezikoslovci. Svi su oni prikazali fenomene vezane uz jubilej 1100. obljetnice, iz svoga specifičnoga očista.

Simpozij je svečano otvoren u četvrtak 8. svibnja ujutro u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Splitu. Na otvorenju su sudjelovali hrvatski nadbiskupi i biskupi, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, predstavnici državnih, županijskih i gradskih vlasti, predavači na simpoziju i brojni gosti. Domaćin, splitsko-makarski nadbiskup Zdenko Križić, prvi je uputio pozdravnu riječ okupljenima: »Iako je minulo

11 stoljeća od prvih naših nacionalnih crkvenih sabora, oni nedvojbeno predstavljaju onu baštinu na koju se vrijedi iznova vraćati i kojoj se u ovom svečanom času i mi vraćamo. Jer oni su – dobro je to znano – u crkvenom smislu udarili smjer crkveno područnoga ustroja naših prostora, povezavši ga s korijenima naših prvih kršćanskih početaka, a nacionalno-politički gledano, zaokružili su i uokvirili ondašnji hrvatski prostor pod kraljevskom vlašću Tomislava, kralja Hrvata, *rex croatorum*, kako ga se dva puta titulira u papinim pismima.«

U ime Hrvatske biskupske konferencije govorio je predsjednik Odbora HBK-a za jubilejske proslave vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj Jure Bogdan, istaknuvši kako u splitskoj katedrali povijest nije šutjela, povijest na koju se treba uvijek iznova vraćati. »Iako je minulo 11 stoljeća od ovih naših prvih nacionalnih sabora održanih ovdje u Splitu, želimo im se iznova vraćati kao baštini koja trajno nadahnjuje i koja je oblikovala našu povijest, razvoj i usmjerenje – duhovno i narodno, crkveno i političko – davši joj ona obilježja i sadržaje po kojima smo bili i ostali prepoznatljivima«, rekao je biskup Bogdan.

U ime Vlade Republike Hrvatske govorila je ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, naglasivši kako su »rijetke prigode kad se na jednom mjestu, i u zajedničkom ozračju, okupe tako raznolike institucije; duhovne, znanstvene i državne, pri čemu svi prepoznajemo zajedničku odgovornost prema njegovanju identiteta i sjećanja na uporišne točke naše povijesti«. »Ministarstvo kao supokrovitelj i financijski podupiratelj ovog projekta, od samih je početaka uključeno, te s velikim zanimanjem prati skup od prve inicijative do njegove današnje realizacije«, rekla je ministrica Obuljen Koržinek.

Nazočnima je pročitao pozdravni govor predsjednika Papinskog odbora za povijesne znanosti Mareka Andrzeja Ingłota, a govor je također uputio i rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić.

Okupljeni su u ovoj prigodi imali vrlo rijetku priliku vidjeti izložen – na središnjem oltaru – *Splitski evanđelistar*, najstariji rukopisni kodeks u Hrvatskoj, koji je nastao između 6. i 8. stoljeća, a čuva se u riznici Splitske katedrale. O njemu je kratko govorio arhivist Nadbiskupskog i Kaptolskog arhiva Ivan Balta. Otvaranje su nastupom uveličali Vokalisti Salone, Crkveni kantatači iz Kaštel Kambelovca, te sopranistica Ida Bilić Katić i orguljaš Mirko Jankov.

Radni dio simpozija započeo je istoga dana na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Pozdravnu riječ uputili su rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta Željko Tanjić te dekanica Filozofskog fakulteta u Splitu Ina Reić Ercegovac, a plenarno izlaganje održala je Rosamond McKitterick sa Sveučilište u Cambridgeu.

Nakon brojnih izlaganja i rasprava, simpozij je završio 10. svibnja, a riječ zahvale uime organizatora uputio je prof. dr. Marko Trogrlić.

Tiskovni ured HBK-a

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

HR-10000 ZAGREB, Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 001

e-mail: info@hbk.hr

www.hbk.hr

